

REGISTER.

Med Hensyn til det af Lektor *Stephens* meddeelte "*Brudstykke af en Dominikaner-Ordens Kapitel-Bog*" (S. 545—569) bemærkes, at kun de væsentligste Hovedpunkter deraf ere optagne i dette Register, da Bidraget er ledsaget, foruden af Anmærkninger (S. 570—581), baade af en udførlig Navnefortegnelse (S. 581—600) og Stedfortegnelse (S. 600—625) og Sagfortegnelse (S. 626—642), hvori alle de enkelte Artikler i Dokumenterne ere behandlere, og hvortil herved henvises.

-
Aalborg Graabrødre-Kloster, Beretning om Munkenes Udgjælse deraf, 352, 370, om Tiden for Munkenes Udgjælse af Klostret, 407—8, om Klosters paatænkte Indretning til et kongeligt Slot, 408. Aalborg, Niels Mikkelsen, Præst i Helsingborg, hans Brev om Concordieformlen til Præsten Ole Kock, 251—254. Aarhus Kapitel - Statuter, de ældste danske, 33; Dominikanernes Kapitel - Bog, 562—565, (jfr. herom Anmærkn. dertil, 570—581, udførlig Navnefortegnelse, 581—600, Stedfortegnelse, 600—625 og Sagfortegnelse, 626—642). Abraham, Povl, Fuldmægtig hos Lensmanden paa Falster, 274. Absalon, Erkebiskop i Lund, 20, 22; om Pave Innocents d. 3dies Brev til ham, 28; om hans Grav i Sorø Kirke, 656, 658. Achthon, And. Kr., Kapellan i Herrested, siden Præst til Graabrødre-Kirke i Viborg, 302.	Afløsning, o: Opreisning for de Faldne, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser herom, 76—78. Ἀγάπη, Benævnelse af Nadveren, 234. Albertsen, Hans, Prof. Dial., siden Biskop i Sjælland, hans Bekjendelse om Nadveren, 240. Albertus Magnus ("sermones de tempore"), 461. Albina, en Helgeninde, 655, 656, 658, 659. Alfred, Konge af England, 13. Allerup, (<i>Kullerup?</i>), Landsby i Ellested Sogn, 297. Als og <i>Ærø</i>, Forholdet der mellem den geistlige og civile Jurisdiktion er af samme Beskaffenhed som i Törnningen, 210. Alterens Sacramente, se <i>Nadveren</i>. Amrum, Biskoppen i Ribe paa-lægges at visitere der, 475. Anabaptister, se <i>Gjendöbere</i>. Anchor, P. Kofod-, 5, 12, 52. Anchersen, Matth., Præst til Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn, 117; siden Biskop i Ribe, 148, 211, 219.

- Andersen**, Ebbe og Hartvig, se **Ulfeld**.
- Andersen**, Gyde, Sognemand i Skanderup S. 650, 651. Laurits, i Kragelund By, Herrested S., 296.
- Andersen**, Mads, Præst i Skjelby og Gjedesby, Provst i Falsters Søndre Herred, 266.
- Andersen**, Ole, Præst i Lunde (i Fyen), Vidne mod Biskop H. Knudsen, 492.
- Andersen**, Simon, Præst i Sest, 644.
- Andræw**, Jacob, Kantsler i Tübingen, 242, 248.
- Andræw**, Joh., Forf. af Skriftet "summula de processu judicii", 51—52.
- Andræw**, Joh., Kannik i Ribe, 260.
- Anna Katrina**, Kristian d. 4des Dronning, 61.
- Annales eccl. Dan.**, se under **Pontoppidun**.
- Anthonsen**, Hans, Præst i Sest, 643.
- Antvorskov Kloster**, 336, 373, 466, 468, 469, 470.
- Appel** af Sandemands Dom til Biskoppen var ikke provindsiel for Jylland alene, 37; omtales i Christian den 2dens Haandfæstning som almindelig Forskrift for hele Riget, 38.
- Apologia Philippi** paalægges i Kirke - Ordinantsen Præsterne til Anskaffelse, 115.
- Archidiaconatet** i Ribe, dets Rettigheder til at administrere Törnninglens Kirker bestrides af Amtmanden i Haderslev og forsvares af Biskoppen i Ribe, 213—220; (jfr. iøvrigt Artiklerne *Haderslev*, *Ribe* og *Törnningen*).
- Arff**, Peder, Mag. Rektor i Viborg, 319.
- Arnold** fra Lybek, 8.
- Arræus**, Pet., se **Mikkelsen**.
- Arvingers** Samtykke nødvendig til Testaments Gyldighed, 54.
- Aslac**, Konrad, Prof. Theol. (hans Tidstavle), 223, 242; (Axelsen, Kort), 264, 265, 271.
- Asmundsen**, Tyge, Biskop i Skaane, 242.
- Assens**, V. K., Præst til Aarslev og Tilst, 322.
- Atlas**, Dansk. dets Beretning om Marie eller Frue Kirke i Tønder, berigtiges, 383—384.
- Augsburgske Confession**, 242, 243.
- August**, Kurfyrste af Sachsen, 246.
- Augustin**, Erkebiskop af Canterbury, 22.
- Augustinus**, Kirkefader, 16, 25, 26, 27; hans Mening om Sacramentet, 234.
- Axelsen**, Kort, se **Aslac**.
- Axelsen**, Niels, Præst i N.-Hvedby, Provst i Falsters Nørre Herred, 266, 272.
- Baco**, Roger, 4.
- Bacchini** (Baggesen), Nic., Kannik i Ribe, 260.
- Bager**, Birkedommer i Slagelse, 518.
- Bagge**, Hans, i Halmstad, 358.
- Bagger**, Hans, Biskop i Sjælland, 522, 540.
- Balle**, Nic. Ed., Biskop i Sjælland, 512.
- Bang**, Hans, Præst i Sandby (p. Laaland), 487.
- Bang**, Hans Otto, Prof. Theol., 320.
- Banner**, Otte, til Ringstedgaard, 303.
- Bansættelse**, et almindeligt Executionsmiddel i Lægfolks indbyrdes Tvistigheder, 47—48, afskaffedes som saadan paa Herredagen i Odense, 48; Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om dens Anvendelse, 86—87.
- Bara Kirke** (i Skaane), Klokke-Indskrift, 527.
- Barchmann**, Laur., Præst til Herfølge og Sæder, og hans Hustru Barbara Sörensdatter, 284.
- Barselkvinders** Underviisning, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser herom, 93—94.

- Bartholin*, Hans, Prof. Theol., 313, 318.
- Bartholin*, Kaspar, Prof. Anat. et Phys., 313.
- Bartholin*, Thomas, den Yngre, Prof. og kgl. Antikvar, 13, 330.
- Bartskjær*, Hans Ped., Præst i Hunderup, 653.
- Bech*, Provst, 180.
- Bech*, Chr., Præst, 176.
- Beck*, Chr., Præst i Lunde (i Fyen), 320.
- Beckmann*, Henr., Præst i Boeslunde, 538, 539.
- Begravelses Skik*, efter Kirke-Ordinantsen, 90—91.
- Bendz*, N. Chr., Præst til Rønninge og Rolfsted, 319.
- Benedict*, Lor., Forlægger af H. Thomsens Psalmebog, 139.
- Berent*, Ludv. Matth., Stud. Theol., 476.
- Berettelse*, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser herom, 78—80.
- Bernardinus*, Guardian i Graabrødre-Klostret i Kbhvn., 403.
- Bertelsen*, And., Guardian i Graabrødre - Klostret i Ystad, 326, 360, 364, 414.
- Bertelsen*, Ped., Præst i Kjæbelev (paa Laaland), 458.
- Beskikkelse af Præster*, se *Præster*.
- Besøg* hos Vanføre og Fattige, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser herom 87—90; hos dødsdømte Forbrydere, 90.
- Biblen* paalægges i Kirke - Ordinantsen Præsterne til Anskaffelse, 115.
- Bic*, Ped., Præst i Hygom, 181.
- Bierring*, Jens Ped., Præst i Herslev (i Jylland), 476; Peder, Præst, 476.
- Bild*, Evert, til Ravnholt, 291, 311; Jytte, 303; Niels, til Ravnholt, 299, 301, 303, 311.
- Bilde*, Marcus, (til Elved), 501; Steen, til Kjersgaard, Lensmand paa Koldinghuus Slot, 651.
- Bilhardt*, Joh., Præst i Nykirke og Give, Biskop H. Brorsons Brev om Tiltale mod ham, 150—152.
- Bille*, Esge, 403; Niels, Officialis hos Biskoppen af Roskilde, 47; Erkedegn i Roskilde, 53.
- Billeder* i Kirkerne foreslaaes i Kirke - Ordinantsen at burde borttages, 85.
- Biner*, Elias, Student, 476.
- Bircherod*, Jens, den Ældre, Prof. Theol., 305.
- Bircherod*, Jens, den Yngre, Biskop i Kristianssand St., 314.
- Biskopper* stadfæste Præstevalget, 8, 9; de tillægges Deel i Retspleien, 9—11; de vare alene Dommere i Ægteskabssager, 32; de undersøgte ved geistlige Synodalretter Sandemænds og Nævningers Kjendelser, 36, og valgte selv sine Meddommere ved Appel til dem, 37; de paa-kjendte efter canonisk Ret Sager angaaende Testamenter, 53; deres Retspleie blev Gjenstand for jevnlige Klager, 38; deres Virksomhed som Overdommere ophørte ved Reformationen, 38.
- Bispe-Examen* paabudt i Kirke-Ordinantsen, 113.
- Rjernede Kirke-Klokke*, 534.
- Bleking*, Cl., Rektor i Bergen, 312.
- Blichfelt*, Chr., Studiosus, 119, 120.
- Bloch*, Præst i Ramme, Brev til ham fra Biskop H. Brorson, 176.
- Bloch*, Bertel, Kapellan i Holstebro og Borberg, 614.
- Bloch*, Jörg. Karstens, ("Fyens Geistlighed") 182; Biskop i Ribe, 643.
- Bloch*, Tönne, Biskop i Fyen, (Uddrag af hans Visitatsbog), 320—321; 323.
- Block*, Jens, Kannik i Viborg, 270, 276, 278; hans Beretning om H. Tausens Virken i Viborg, 372—378.
- Block*, Niels, Famulus hos Erkedegnen i Viborg, 280.
- Bodeker*, Jøsd, Klokkestøber (i Havelberg), 534.
- Bods-Psalmer*, de syv, i dansk Oversættelse, 420; om Haand-

- skriftet dertil, 426; den 6te Psalme, 427—428; den 32te Psalme, 428—429; den 39te Psalme, 429—430; den 51de Psalme, 430—432; den 102den Psalme, 432—433; den 130te Psalme, 434; den 143de Psalme, 434—435.
- Boeslunde Kirkes Klokke* - Indskrift, 534; Beretning om Præstegaardens Brand, 535—536; Præsten paa Svenske-Krigens Tid, 535—537; om Præstens Forpligtelse til Sognets Fattige, 537—538, hvorom Gavebrevet mangler, 538; Høiesterets Dom angaaende Forpligtelsens Hæftelse paa Præsteembedet, 539.
- Boetius*, Matth., Præst paa Nordstrand, 30.
- Bogliste*, en Præsts, ved Reformationens Tid, 458—461.
- Bologna*, Universitetet der, 7.
- Bolskög* (i Skaane) Kirke-Klokke, 533.
- Borberg Sogn*, Præsterækken der, og Sognets Forbindelse med Holstebro Menighed, 615, 616; (jfr. 644).
- Borbergholmgaard*, Præstegaard i Borberg Sogn, 645.
- Borgarthings* Christenret, 9, 10, 11; (jfr. ogsaa *Kirkeret*).
- Borger*, And., Kok paa Kolding Slot, 407.
- Braaby Kirke* - Klokke, 464; Prækestolens Prydelser, 544.
- Brahe*, Axel, 501; Jörgen, 303.
- Bramminge Sogns* Forbindelse med Hunderup Sogn, siden med Darum Sogn, 653.
- Bredal*, And., Provst og Præst i Rudkjøbing, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 492.
- Brents*, Kantsler i Tübingen, 495.
- Breson*, Kristf., Degn i Haarslev, 512.
- Brochman*, Jesp., Christ. d. 3dies Sekretær, 55, 56.
- Brochman*, Jesp. Rasmussen, (Casparus Erasmi), Prof. Theol., 481; siden Biskop i Sjæll., 517, 519.
- Broholm*, Henr., Chordegner i Ringkjøbing, 182.
- Brokkenhuus*, Frands, 137.
- Brolægger*, Hans, Kannik i Lund og Stiftsskriver, 139.
- Brorson*, Hans Adolf, Biskop i Ribe, om Bidrag til hans Charakteristik, 145—146; Breve fra ham a) til *General-Kirke-Inspektions - Kollegiet*: ang. den forrige Degn paa Romø Bartold Hesseldahls Klage over ubillig Behandling, 147—150; ang. Præsten i Nykirke Joh. Bilhardts slette Rygte, 150—152; ang. Præsten i Fövling Jürg. Fogs Vægring for at antage to Drengte til Confirmation, 157—166; ang. Möller P. Christensens Fortrædelser mod Præsten i Vilslev Kn. Lang, 170 174; b) til *Cancelliet*: ang. en af en Bonde indgiven Begjæring om at stædes til Nadverens Sacrament uden foregaaende offentlig Deprecation, 152—156; ang. Oprettelsen af et eget Sognekald paa Öen Vänö, 156—157; ang. Præsten paa Manö Lemvigs slette Opførsel, 166—170; c) ang. *Kirke- og Præste-Tugt*: til Præsten Meier i Mögeltönder ang. hans Vægring for at meddele et Fruentimmer Skudsmaal eller Skrifteseddel, 174—176; til Præsten Bloch i Ramme om at offentlig Deprecation og Antagelse til Alterens Sacrament maa være betinget af Vedkommendes Bodfærdighed, 176; til Præsten Chr. Bech om at en Herreds Things Dom ikke kan paalægge Præsten at absolvere Nogen uden foregaaende Prøvelse af Vedkommendes Bodfærdighed, 176—177; til Præsten H. Hornemann ang. en Kvindes Uagtsomhed med Hensyn til hendes Barns Død,

177—178; til Provst Rosenberg i Lemvig om en Katekets Ansættelse der, 178—179; til Præsten Høyer i Anst om hans forargelige Forhold mod sin Kjøreste (Hustru), 179—180; til Præsten Kingo i Ho om en en Sag med en af sine Tilhørere, 180; til Provst Bech om en Persons Antagelse til Alterens Sacrament, 180—181; til Provst Thomsen i Lunde ang. en Trætte mellem Præsten og Kapellanen i Varde om Confirmanders Antagelse, 181—182; til Provst Mönnick om at tilholde Chordegne i Ringkjøbing nøie at opfylde sin Pligt, 182; til Kapellan Neuchs i Veile om en Persons Antagelse til Alterens Sacrament, 183—184; til Consistorialraad Jermin om hans Kapellans slette Forhold og om Vænø Sognekalder, 184—185; til Præsten Høyer om Antagelse af en Kapellan, 185; til Stiftsprovst Stokemarck om at anordne et Provste-Forhør over Kapellanen ved Ribe Frue Kirke Peder Haard, 186; til Kapellan Haard om at fremsige en Deprecation i Kirken, 186, (jfr. 198—199); til Præsten Friis paa Fanø ang. Forholdsregler mod aandelige Besættelser, 187—189; til Præsten Wind paa Vænø om at finde sig med Taalmodighed i de trange Forhold paa Øen, 189—191; til Præsten H. i F. om en formodet Meneder bør udelukkes fra Nadverens Sacrament, 191—193; til Provst Pontoppidan i Fredericia ang. Anbefaling for en Ansøger, 193—195; d) *Breve af blandet Indhold*: en Collats for Ivar Hagelund som Præst til Verst og Bække, 195—196; Lykønskning til Præsten Elert i Lomborg som valgt Provst i Skodborg Herred, 196; Erklæring mod en ansøgt Dis-

pensation til at communicere hos en fremmed Præst, 197—198; Deprecation paalagt en Præst at oplæse i Kirken, 198—199; (jfr. 186); en Reise-Tilladelse meddeelt en Præst, 200; Tilsigelse til en Ordinandys at indfinde sig til Ordination, 200; en Censur over et religiøst Skrift, 201; Cirkulære til samtlige Provster og Præster i Stiftet om Afholdelse af Enevoldsmagtens 100aarige Jubelfest, 201—203; Erklæring ang. en ryggsløs Persons Straf, 203—204; ang. at paalægge en udnævnt Præst en Bøde for at have brudt sit Ægteskabsløfte, 204; Erklæring imod fremmede Troes-Bekjenderes frie Religionsøvelse, 205; Erklæring imod Dispensation til at søge fremmed Skriftefader, 205—206; Protest til Amtmand Gylden-crone i Haderslev mod hans Indblanding i Törninglens Kirkesager, 205—213; Erklæring til det kgl. danske Cancellie om at Amtmand Klingenberg i Haderslev er uberettiget til at indblande sig i Tiendesager i Törninglen, 213—220, og Brev til Amtmand Klingenberg i Haderslev om at afvente Kongens Resolution, inden han indblander sig i Törninglens Tiendesager, 221—222, (jfr. iøvrigt Artiklerne: *Archidiakonat*, *Haderslev*, *Ribe* og *Törninglen*).

Brorson, Joh. Pet., Præst i Döstrup, 313.

Brorson, Nik., Præst i Haarslev og Tingjellinge, hans Levnets-omstændigheder, 513, 521.

Brun, Hans, Graabrødrenes Provincial-Minister i Danmark, 354, 403, 410.

Brunius, (Skaanes Kunsthistorie), 527, 533.

Bröndstrup, Ped. Pedersen, til Örum (i Thy), 305.

Bröns Kirke, om Stolestadernes Deling der bør approberes af

- Amtmanden i Haderslev eller Biskoppen i Ribe**, 219.
- Bucanus**, Vilh., Prof. i Lausanne, 487.
- Buch**, J., Provst i Hjarup og Vamdrup, 196.
- Buck**, Jens, Præst i Skanderup, 648.
- Buck**, Jens Jacobsen, Præst i Skanderup, 649, 650, 651.
- Buck**, Jens Knudsen, Præst i Skanderup, 649.
- Buck**, Jep., Sognemand i Skanderup, 650, 651.
- Buck**, Knud Mogensen, Præst i Skanderup, 648, 649.
- Buck**, Mads, Provst og Præst i Egtved og Ødsted, 646.
- Buck**, Mogens Sørensen, Præst i Borberg, 646.
- Buck**, Niels, Præst i Egtved og Ødsted, 646, 647.
- Buck**, Nissenius, Præst i Skanderup, 651.
- Bugenhagen**, Joh., 262.
- Byldtzmand**, Laur., Guardian i Graabrødre-Klostret i Halmstad, 357.
- Bützow**, Provst i Malt Herred, 164.
- By - Trösten**, den store Gildesklokke i Trondhjem, 531
- Böcker**, Nic., see *Töndebinder*.
- Bøger**, som i Kirke-Ordinantsen anbefales Præsterne til Anskaffelse, 111 - 115.
- Böhmer**, J. H., 17, 41.
- Bönder**, Laur., Borger i Ystad, 362.
- Börnesang** i Kirken, Bestemmelser herom i Kirke-Ordinantsen, 60 - 63.
- Börneskoler**, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 95 - 102; se ivoirigt *Skoler*.
- Calvins Mening om Nadveren**, 231.
- Calvinistisk Lærdom**, Bestræbelser imod dens Udbredelse, 223, a) N. Hemmingsens "Tavle om Herrens Nadvere", 224 - 237 og Profess.s Underskrifter derpaa, 238 - 241, (jfr. ogsaa *Nadveren*); b) Frederik d. 2dens Brev til Biskop Tyge Asmundsen om simpel Lærdom de Coena Domini, 242 - 243; c) Frederik den 2dens Brev til Kjöbenhavns Universitet om N. Hemmingsens Bog Syntagma Theolog., 244; d) Frederik den 2dens Brev til Henrik af Navarra om at virke for en Synode i Tydskland i Anledning af Nadverstridighederne, 245 - 250; e) Præsten N. M. Aalborgs Brev til Præsten O. Kock imod Concordieformlens Lærdomme, 251 - 253; f) Brev fra Prof. Menzer i Giesen til Biskop N. Lauridsen i Viborg for at erholde Oplysning om Stridspunkterne mellem Resen og Kock, 254; g) Biskop H. Knudsens Afsættelse paa Grund af calvinistisk Lærdom, 481 - 509, (see ivoirigt herom Artiklen *Biskop H. Knudsen*).
- Calvinistiske Skrifter**, 485, 486, 487, 491, 492, 499.
- Campeggius**, Cardinal, 489, 501.
- Canonisk Ret**, dens Betydning for den protestantiske Kirkeret og den europæiske Civilisation, 2 - 3; langsom Indgang i Norden, 4 - 5; Decretalernes Studium befalet den svenske Kirke, 6 - 7; dens Indflydelse paa Skaanske og Sjøllandske Kirkeret, og paa norske og svenske Kirkelove, 8 - 13; dens Anvendelse i 12te Aarhundrede paa kirkelige og verdslige Forhold, 13 - 30; dens Anvendelse i 13de Aarhundrede og følgende Aarhundreder ved den geistlige Jurisdiktions Udvikelse, 30 - 51; dens Anvendelse i Biskop Knuds Glosser til Jydske Lov, 51 - 54.
- Cantor**, Jacob, jødisk Ældste, 121.
- Capellan**, se *Kapellan*.
- Capitel**, se *Kapitel*.
- Carlstad**, And., hans Mening om Nadveren, 228.

- Catechismus*, den Heidelbergske, 491, 492; Luthers den lille, paalagt i Kirke - Ordinantsen Præsterne til Anskaffelse, 115, (den Vittenbergske), 504.
- Ceremonier*, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser herom, 60—95; se ildvrigt *Kirke-Ordinants*.
- Christen*, Præst i Hvidding, 393.
- Christen*, Skriver i Antvorskov Kloster, 466, 468, 470, 471.
- Christenret*, se *Kirkeret*.
- Christensen*, And., Prof. Med., Univ. Rektor, 271.
- Christensen*, Enevold, Præst i Borberg, 645.
- Christensen*, Hans, Guardian i Graabrødre Klosteret i Aalborg, 352.
- Christensen*, Hans, Sognemand i Skanderup, 650, 651.
- Christensen*, Niels, Graabrødre-Munk, 364.
- Christensen*, Povl, Præst i Darum, siden tillige i Bramminge, 653, 654.
- Christian II*, Konge af Danmark, 38; (hans Ordinants) 48; 386.
- Christian III*, Konge af Danmark, om hans Forhold til Kirke - Ordinantsen, 55—56; til N. Hemmingsens "Tavle om Nadveren", 223, 225; hans Brev til Ribe Dom-Kapitel om Hans Svanings Kanonikat, 261—262; om hans Yndest for Jørgen Mynter i Malmö, 386; om hans Interesse for den theologiske Dannelsesanstalt i Haderslev, 390—392; hans to Breve til Biskop Hans Tausen om Faddere, 473—474, og om et Møde i Kolding i Anledning af Tørninglens Kirkesager, 474—475; om hans Nærværelse ved Absalons Gravs Aabning i Sörö Kirke, 658.
- Christian IV*, Konge af Danmark, hans Stævningebrev til Biskop H. Knudsen om at møde for en Commission paa Kjöbenhavns Slot, 483—484.
- Christian V*, Konge af Danmark, 550.
- Christian*, Provst og Præst i Humble, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 492.
- Christopher I*, Konge af Danmark, 5, 7, 12, 39, 293.
- Christopher II*, Konge af Danmark, 44.
- Christopher*, Graabrødre-Munk i Ystad, 363.
- Chrysostomus, O.*, Lektor i Malmö, siden Biskop i Bürglum, 400.
- Clausen*, Em.Th., Præst i Boeslunde, 539.
- Clausen*, Niels, Præst i Vilslev, 652.
- Clemens*, Graabrødre - Munk i Randers, 353.
- Clive*, engelsk Oberst, 521.
- Coelestin III*, Pave, 15.
- Colding*, Jeppe Nielsen, Præst i Velling, 286.
- Collegium*, et almindeligt, (3: en Høiskole) Kirke-Ordinantsens Forslag herom, 115.
- Collin*, Jon., Præst i Væggerløse, 512.
- Communion* hos en fremmed Præst, Erklæring imod at Dispensation dertil bevilges, 197—198 og 205—206.
- Concilium Calcedon.*, 43; Constnits., 41; 4de Lateran., 23; Tribur., 23; apud Vermeriam, 17.
- Concordieformlen*, 242, 245, 252, (Concordiebogen) 499.
- Confirmation*, Antagelsen dertil nægtet af en Præst uden gyldig Grund, 157—166; Antagelse dertil giver Anledning til Strid mellem Sognepræst og Kapellan, 181—182.
- Conradsen*, Lambert, Kannik i Ribe, 260.
- Constitutionen* af Veile, 44.
- Contract* mellem en Præst og en Kapellan i det 18de Aarhundredet om Fordeling af Embeds-Pligterne og af Indtægterne, 124—136; se ildvrigt *Kapellan*.

Corona Mariæ, en Opbyggelses-
bog i Middelalderen, 461.
Cronica mundi, 'en Bog, 461.

Daa, Claus, 416; Claus, Ad-
miral, til Ravnstrup, 535;
Gundel, 416; Jørgen, til Borreby,
535, 538; Oluf, 416; Oluf, til
Ravnstrup, 535; Oluf, til Borre-
by, 535; Voldemar, til Ravn-
strup, 535, 538.

Daaben, forskellige Spørgsmaal
derom fremsatte og besvarede
i Abbed Vilhelms Breve, 27;
Kirke-Ordinantsens Bestemmel-
ser om dens Udførelse, 75—76.

Dacia Provincia, o: Danmark,
257; eller den nordiske Riger, 545.

Dahler, Præst i Bröns og Provst
i Hvidding Herred, 211.

Dam, Claus ("Claves" vam),
Klokkestøber, 526.

Damphius, Peder Mortensen,
Præst i Haarslev og Ting-
jelling, 511; om hans Legat
til Haarslev Sogns Præste-
enker, 517—520.

Danmark, dets Utilbøielighed til
at adlyde Kirkens Bud, Pave
Innocents den 3dies Klage her-
over, 28—29; om dets Ind-
deling i 13de Aarhundrede,
548; om Dominikaner-Klostrene
der i 13de Aarhundrede, 549
—550.

Dantzæus, (Dancey), Carl, fransk
Gesandt i Danmark, 249.

Darum Sogns Forbindelse med
Bramminge Sogn, 653.

Daugaard, J. B., hans Skrift
"de danske Klostres Historie"
berigtiges, ang. Graabrødre-
Klostrenes Antal, 328; ang. Pro-
vincialen Jacob Jensen, 329;
ang. St. Hans Sogne-Kirke i
Viborg, 380; ang. Carmeliter-
Klostret i Kjøge, 411.

Decret, (Gratians), se *Gratian*.
Decretalerne, en ny Bearbejdelse
af den canoniske Ret, 4; an-
erkjendtes officielt af Paven, 7;
befalede anskaffede i den svenke
Kirke til Studium, mon ogsaa

i den danske Kirke? 6—7; an-
vendtes i Rettergang i Dan-
mark i Slutningen af det 13de
Aarhundrede, 46—47.

Degnes Ansættelse i Landsby-
Sognene, Kirke-Ordinantsens
Bestemmelser herom, 106; om
deres Forpligtelse efter Skole-
Instruxen af 1739 til at under-
vise Confirmander, 150.

Deprecatio, paalagt en Præst at
opløse i Kirken, 178—199.

Diaconer, eft. Kirke-Ordinanten,
o: Kirkeværger, 107, 108, og
Hospitalsforstandere, 109.

Diderichsen, Peder, Præst i Herre-
sted, 294.

Discipulus, en Jærtegnspostil i
Middelalderen, 462.

Dispensation til at søge fremmed
Skriftfader, Erklæring her-
imod, 197—205.

Dominicus, Præst i Høirup, 393.

Dominikaner, se *Sortebrødre*;
jfr. ogsaa Artiklen *Kapitel*.

Dozenrode, Erik, Erkedegn i
Slesvig, 47.

Dragör, Graabrødrenes Eiendom
der bortgives af Kongen, 406.

Duus, Ped. Rahr, Præst i Haars-
lev og Tingjelling, 513.

Dyre, Bo, Ridder, 47.

Dyrkop, Henrik, Præst til Petri
Kirke i Kjøbenhavn, 123.

Dyssel, Kapellan i Varde, 181.

Ebbesen, Anders, se *Ulfeld*.

Ed, dens Anvendelse i dansk
Rettergang som Beviismiddel
til Fordeel for den Sagsøgte,
forkastet af Paven, 32—33,
ligeledes i Biskop Knuds Glosser
til Jydske Lov, 52—53; dens
Aflæggelse i Retssager under-
søgt af Biskoppen, 36—37.

Edgar, Konge af England, 13.

Eg, Mag., Præst i Söllinge og
Hellerup, 315.

Egede, Hans Hansen, Præst til
Vester- og Øster-Egede, 131.

Egtved og Ødsted Pastorat, Præste-
rækken der, 646—648.

- Eidsviathings* Christenret, 9, 10, 11; (jfr. ogsaa Artiklen "Kirkeret").
- Eisenberg*, Elias, Prof. Phys., 484.
- Elementer* i Nadveren, Forklaring heraf, 233.
- Elert*, Præst i Lomborg, Provst i Skodborg Herred, 196.
- Eliesen*, Povl, hans Skildring af Claus Tüdebinder, 385; af Frands Vormordsen, 398—399.
- Elisabeth*, Dronning af England, 245, 247, 248.
- Ellested* Sogn, om dets Forbindelse med Herrested Sogn, 297, 299; siden med Gislev Sogn, 300, 308, 309.
- Endrupskov* Sogn (St. Thøgers Kirke), nu en Deel af Gram Sogn, 393.
- Engberg*, Andreas, Kapellan i Herrested, siden Præst i Svaninge, 322.
- Engelstoft*, Chr. Th., Prof. Theol., Biskop i Fyen, 55.
- Englands* ældre Lovgivning omhandler først de kirkelige Forskrifter, 13.
- Enkekasse*, den geistlige i Sjællands Stift, om dens Oprettelse, 517, 519—520.
- Envald*, Povl, Præst i Gamtofte, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 491.
- Eriks* Sjællandske Lov, 24.
- Erik Glipping*, Konge af Danmark, 40.
- Erichsen*, Eiler, til Nakkebølle, 296.
- Erichsen*, Chr., Mag., hans Beskrivelse over Viborg berigtiges angaaende Tausens Prædiken i Viborg, 375, 381; ang. Viborgs Kirker og Klostre, 379.
- Erichsen*, Niels, Borger i Halmstad, 358.
- Erlandsen*, Jacob, Erkebiskop i Lund, 5, 7, 12, 39.
- Eskild*, Erkebiskop i Lund, 10, 12, 22.
- Eskild*, Prior i Antvorskov Kloster, 373, 378, 466, 468, 469.
- Eskilsen*, Jens, Sognemand i Skanderup, 650, 651.
- Eucharistia*. Benævnelse af Nadveren, 231.
- Eugén III*, Pave, 7.
- Execution*, Frederik d. 1stes Forordning herom, 48—49.
- Fabricius*, Provst i Varde, 166.
- Faddere*, Christian d. 3dies Brev om deres Antal, 473—474.
- Falsterbo* Slot og Len, 407.
- Fardrup* Sogn i Tørninglen, om en paatænkt Forbindelse med Ribe St. Katrine Sogn, 216; Degnen der var Collega ved Katedral-Skolen i Ribe, 217.
- Fasciculus temporum*, en Verdenskrønike i Middelalderen, 462.
- Fastenovæ*, Johannes, Klokkestøber, 466, 468, 471, 472.
- Fattige*, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om Præsternes Besøg hos dem, 87—90; om deres Underhold, 108—109.
- Ferslev*, Chr., Præst til Haarslev og Tingjellinge, 512, 521.
- Flacianer*, 490, 492.
- Flensborg* Graabrødre - Kloster, Beretning om Munkenes Udgjælse deraf, 334—336, 370; Klostret skjænkes Byen til et Hospital, 371; Pontoppidans Beretning (i Annal. eccl. Dan.) om Munkenes Udgjælse af Klostret berigtiges, 371.
- Fog*, Jörg., Præst til Føvling og Holsted, Indberetning fra Biskop H. Brorson til General-Kirke - Inspektions - Kollegiet ang. Præstens Strid med to af sine Sognemænd om tvende Drenges Antagelse til Confirmation, 157—166.
- Fogh*, And., Præst til Skjærbæk, Brev til ham fra Biskop H. Brorson om en Reise-Tilladelse, 200.
- Forbrydere*, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om Præsternes Besøg hos dem, 90.
- Foss*, Laur., Dr., 305; Peder, Rektor i Slagelse, 305.
- Fransiskaner*, se *Graabrødre*.

Frederik I, Konge af Danmark, om hans Forordning ang. Indførelse af Execution ved Herredsfogden istedetfor ved geistlig Ret, 48—49; om hans Forhold til Graabrødre—Munkenes Udgøelse af deres Klostre, 328, 329, 351, 353, 383; om hans Breve til *Borgerskabet i Malmö* a) ang. Tilladelse til at antage "en christelig Prædikefader", 395, 396; b) ang. Tilladelsen at benytte Graabrødre—Klostrets Eiendomme til et Hospital, 399, 401; c) ang. Oprettelsen af en Skole eller et Gymnasium, 399, 400; d) ang. Indretning af Helliggeist—Kloster til Raadhuus, 402; hans Gævebreve a) ang. Graabrødre—Klostret i Kbhvn. og dets Eiendomme, 405—406; b) ang. Kolding Graabrødre—Klostrets Eiendomme, 407; c) ang. Aalborg Graabrødre—Klostrets Eiendomme, 408; d) ang. Randers Graabrødre—Kloster til Mogens Gjøe, 408—409; e) ang. Trælleborg Graabrødre—Kloster til Hospital for Byen, 409—410; f) ang. Kjøge Graabrødre—Kloster til Hospital for Byen, og om Klostrets Gods, 411—413; g) ang. Graabrødre—Klostret i Ystad til Hospital for Byen, og tillige til Modtagelse af fyrstelige Personer paa deres Reiser, 414—415; h) ang. Graabrødre—Klostret i Nestved til Hospital for Byen, 416—417; i) ang. Graabrødre—Klostret i Horsens til Hospital for Byen, 417—419.

Frederik II, Konge af Danmark, om hans Omsorg for den danske Psalmesag, 137—139, hans Breve til Stiftskrifterne og Superintendenterne ang. Anskaffelsen af H. Thomsens Psalmebog og N. Jespersens Gradual i alle Kirker, 140—142; om hans Omsorg for den

danske Kirke—Læres Overeenstemmelse med den Augsburgske Confession, Brev til Biskop Tyge Asmunsen om Nadveren, 242—243 (jfr. 493); hans Brev til Kbhvn. Universitets Professorer om N. Hemmingsens Bog "Syntagma Theologorum", 244; hans Brev til Henrik af Navarra om en Synode i Tydskland i Anledning af Nadverstridighederne, 245—250; Breve fra ham ang. Ribe Stifts Visitationsret: til Biskop H. Tausen om at visitere paa Vesterland—För og Amrum, 475, og til Biskop H. Laugesen om at visitere Törninglens Kirker, 477—478; om den Haderslevske Hertug Hans's Afstaaelse af Sest Sogn til Kronen, 644, 646; om et Mageskifte ang. Ravnholt Birk, 294 og Henlæggelse af Herrested Kongetiende til Odense Hospital, 297; om hans og hans Dronnings Navnetræk (F. S.) brugt som Kirkepydelse, 543, 544.

Frederik III, Konge af Danmark, 534.

Frederik IV, Konge af Danmark, hans Brev til Politimester i Kbhvn. H. Himmerich om at afholde Forhør i Anledning af Rygtet om J. Gedelüches Overgang til Jødedommen, 118—120, og Brev om at standse Forhøret og hæve Sagen, 121—122; hans Brev til Kbhvn.s Magistrat og tvende Præster i Kbhvn. at virke for Jødernes Omvendelse, 123—124.

Frederiksborg Slots Taarnklokker, 471.

Fremmede Troesbekjendere, Erklæring mod deres frie Religionsøvelse, 205.

Friis, Præst paa Fanø, Biskop H. Brorsons Brev til ham om at virke imod aandelige Besættelser i Menigheden, 187—189.

- Friis**, Carsten Hansen, Provst og Præst i Astrup (Hinsted Herred), 319.
- Friis**, Christen, til Kragerup, Kongens Kantsler, 484.
- Friis**, Christian, til Borreby, Kongens Kantsler, 495, 535.
- Friis**, Christian Frederik Ludvig, Præst i Herrested, om hans Levnetsomstændigheder og hans Slægt, 322—323.
- Friis**, Frederik Carstensten, Præst i Herrested, om hans Levnetsomstændigheder og hans Slægt, 319—322.
- Friis**, Johan, til Borreby, Kongens Kantsler, 535.
- Friis**, Jürgen, Biskop i Viborg, 376.
- Friis**, Niels, til Hesselager, Lensmand paa Følster, om hans Stævning mod en uordineret Præst, 262—276; 280, 281, 282.
- Friis**, Peter, Kannik i Ribe, 260.
- Friis**, Vilhadus, Kannik i Ribe, 260.
- Frisernes** Gjenstridighed mod Geistligheden, 29, 30.
- Frölich**, Capitain i Norge, 314.
- Fuorle**, Johannes, Præst i Vilslev, 652.
- Fynbo**, Jens, Borgemester i Malmø, 349, 387.
- Fynbo**, Jesper Nielsen, Præst i Haarslev og Tingjelling, 511, 514.
- Fönbo**, Hans, Præst i Endrupskov, 393.
- För**, Vesterland-, Biskoppen i Ribe paalægges at visitere der, 475.
- Gad**, Andreas, Graabrødre-Munk i Klostret i Flensborg, 335.
- Gamst**, Henrik, Klokkestøber, 312, 526, 531.
- Gamst**, Sören Nielsen, Præst i Verst, om hans ulovlige Afstaaelse af sit Kald, 476, og om Tiltale mod ham, 651, 652.
- Gedelöche**, Jens Pedersen, Procurator i Kjöbenhavn, om hans formeentlige Overgang til Jødedommen, 117—122.
- Geistlig Jurisdiktion**, Hierachiets vigtigste Støtte, om dens Udvidelse i Norden med Hensyn til Personer, 39—40; med Hensyn til Sager, 41—45 (jfr. *Geistlige Sager*); med Hensyn til Sager ang. Kirkens Eiendomsret, 45—47; med Hensyn til reent verdslige Sager, 47—48; Klager derover medførte Indskrækning i dens Anvendelse, 48—51; om denne Jurisdiktions Omtale i Glosserne til Jydske Lov, 52—53, og om dens Anvendelse paa Testament-sager, 53, 54.
- Geistlige Sager*, et vaklende Begreb, 39—40, blev først bestemt paa Conciliet i Costnits, 41; om Bestemmelsen heraf i Norge ved det Tönsbergske Forlig, 41, og Anvendelsen heraf i Danmark paa offentlige Sager, 42, paa civile Sager, deels Geistliges indbyrdes Stridigheder, 42—43, deels Lægfolks Sager mod Geistlige, 43—45; og paa Sager ang. Kirkens Eiendomsret, 43—47.
- Geistlighedens Indtægter*, de nordiske Kirkeloves Bestemmelser herom, 11.
- Geistlighedens Tjenere* (o: Fæsterne), om deres Fritagelse for verdslig Jurisdiktion, 39—41.
- Gelasius**, Pave, 231.
- St. Genoveva**, Kloster (ved Paris), 19.
- Gereon**, en Martyr, 659, 660.
- Gersdorf**, Fred., Etatsraad til Ravnholt, 306, 310, 311, 312; hans Datter, Charlotte Amalie, 310, 311, 312.
- Gjendöbernes** (Anabaptisternes) Mening om Nadveren, 229.
- Gjerlev Kirkes Klokke-Indskrift**, 530, 531.
- Gjessing** "(den danske Geistligheds Jubellærere)", hans Beretning om Præsten Rasmus Lauridsen i Herrested berigtiges, 299—300.
- Gjöe**, Absalon, (Axel) Slotsherre paa Aalborghuus, om hans Deel-

- tagelse i Graabrødre-Munkenes Udjagelse af Klostret i Aalborg, 352, 370.
- Gjõe*, Mogens, Rigshovmester, om hans Forhold til Graabrødre-Munkenes Udjagelse af deres Klostre i Danmark, 331, 331, 368, 370; om hans Deeltagelse i Munkenes Udjagelse af Klostret i Flensborg, 335, 336, 370, 371; af Klostret i Aalborg, 352; af Klostret i Randers, 353, 354; af Klostret i Nestved, 361, 365; af Klostret i Kallundborg, 366; af Klostret i Horsens, 366, 367; om Kongens Gavebrev til ham paa Graabrødre-Klostret i Randers til Vederlag for Klostret i Flensborg, 408—409 (jfr. 336 og 371).
- Gjörding*, Claus, Magister, Præst i Vilslev, 652.
- Glad*, Povl, Præst til Eidsfjord (Bergens Stift) 313, 314; hans Datter, 314.
- Gladsaxe* Kirkes mindre Klokkes Indskrift, 533.
- Goldschmidt*, Meyer, jødisk Ældste, 121.
- Gorm*, (Orm?) Maurits, se *Worm*.
- Graabrødrene*, (Franciskanerne), en Krønike om Munkenes Udjagelse af deres Klostre i Danmark, 325; om dens tidligere Benyttelse, 325—327, om Tiden for dens Affattelse, 327—328; om Krønikens tvende Forfattere, 328—330, om Haandskriftets Beskaffenhed og Historie, 330—331; Fortegnelse over de ødelagte Klostre, 332—333; Beklagelse over Lutherdommens Fremgang og dens Forfølgelse mod Franciskaner-Ordensbrødrene, 333—334; Beretning om Munkenes Udjagelse af Klostret i Flensborg, 334—336, af Klostret i Viborg, 336—339; af Klostret i Tønder, 339—340; af Klostret i Malmö, 340—351; af Klostret i Kjøbenhavn, 351; af Klostret i Kolding, 351—352; af Klostret i Aalborg, 352; af Klostret i Randers, 353—354; af Klostret i Trælleborg, 354; af Klostret i Kjøge, 354—355; af Klostret i Halmstad, 355—359; af Klostret i Ystad, 359—364; af Klostret i Nestved, 361—365; af Klostret i Kallundborg, 366; af Klostret i Horsens, 366—367; Anmærkninger og historiske Oplysninger til Krøniken, 368—419.
- Graabrødre-Klostrenes* Antal i Danmark, Bemærkninger (og Berigtigelser) herom, 327, 328.
- Gradualen*, Thomas Kingos, 137; Niels Jespersens, om Tiden for dens første Udgave, 138, Frederik den 2dens Brev til Superintendenterne og Stiftsskriverne om at anskaffe den til alle Kirkerne, og om at smede den med Jernlænker til Degnestolen, 140—142.
- Grand*, Joh., Erkebiskop af Lund, 7, 44.
- Gratian*, hans Decret var det første System af den canonske Ret, 4; fik seent Anseelse i Norden, 5; erholdt ingen formelig Anerkjendelse af Paven, 7; om Benyttelsen af Decretet i Abbed Vilhelms Breve, 16, 17, 18, 21, 24, 25, 26, 27; om Brugen deraf ved dansk Rettergang i 13de Aarh., 47.
- Gregersen*, Holger, se *Ulfstand*.
- Gregor I*, Pave, 18, 22, 24, 27.
- Gregor VII*, Pave, 4.
- Gregorius* de Crescentia, Pavens Legat, 32.
- Griis*, Henning, Kannik i Roskilde (og Præst til Høielse) 472, 524.
- Grummesen*, Claus, Præst i Borberg, 616.
- Grönlund*, David, Provst, Uddrag af hans efterladte Samlinger, 643.
- Grönvold*, Præst til Torsted (Ribe Stift); Biskop H. Brorsons Erklæring om at paalægge ham en Bøde for at have brudt sit Ægteskabsløfte, 204.
- Gualther*, Præst i Zürich, 486.

Gulathingsloven, om dens kirkelige Forskrifter, 9, 11.

Guldberg, Vitus Ovesen, Præst i Haarslev og Tingjellinge, 511; hans Levnetsomstændigheder, 521.

Guldberg, Ove Høegh-, Statsminister, 512.

Gunnerus, Joh. Ernst, Prof. Theol., siden Biskop i Trondhjem, 320.

Gyldenchrone, Amtmand i Haderslev, ang. hans Indsigelse mod Biskoppens Autorisation af en lovformelig Justits-Protokols Indretning for Geistligheden i Hvidding Herred, Brev til ham fra Biskop H. Brorson med Fremstilling af Forholdet mellem den civile og geistlige Jurisdiktion i Tørninglen, 206—212; om hans yderligere Forlangende af en Tilføielse til Biskoppens første Autorisation af Protokollen, 213 (jfr. iøvrigt Artiklerne *Haderslev, Ribe og Tørninglen*).

Gyldenmund, se *Chrysostomus*.

Haagen, Claus, Præst til Grinsted og Heinsvig, 154.

Haard, Peder, Kapellan ved Frue Kirke (Domkirken) i Ribe, indkaldes til Provste-Forhør paa Grund af forargelig Opførsel, 186; paalægges at oplæse en Deprecation i Kirken, 186 (jfr. 198—199).

Haarslev og Tingjellinge Pastorat, Optegnelser herom, 510; om Ministerialbøgerne der, 511; Præsterækken der efter Reformationen, 511—514; om Korsebør - Afgiften til Præsten og Degnen af Tingjellinge Sogn, 514—516; om Præsten Peder Mortensens Damphii Legat til Kaldets Præste - Enker og om Legatets Skjæbne, 517—521; om Tingjellinge Kirkes paa-tænkte Nedlæggelse, 522—523.

Haderslev, Amtmanden der gjør Indsigelse mod Biskoppen i

Ribe med Hensyn til dennes Autorisation af en Justits-Protokol for Geistligheden i Hvidding Herred, 206—207; hans Indsigelse modbevises ved Fremstilling af Tørninglens kirkelige Jurisdiktions Forhold, 207—209 (jfr. 214—218); hans Myndighed kan ikke omfatte den geistlige Jurisdiktion, 210; og hans Autorisation af en ældre Protokol afgiver efter sin Sammenhæng ikke noget Beviis for denne Myndigheds lovlige Udøvelse, 211—212; om hans Fordring tilligemed Biskoppen i Ribe at tage *Beslutninger ang. Tiendesager i Tørninglen og om Biskoppens Erklæring herimod*, 213, med Hensyn til Jurisdiktionen over Tørninglens Kirker, 214—215 (jfr. 207—210); med Hensyn til Archidiakonatets Rettigheder, 215—216; med Hensyn til Kirkernes Belliggenhed og nære Forhold til Ribe, 216—217; med Hensyn til Kollektur, Taxationer og Skatter, 217—218; med Hensyn til Amtmandens tidligere Underskrift paa Bestemmelser ang. Kirketienders Bortforpagtning, 218—219; om at hans Myndighed i Tørninglen svarer til Stiftamtmandens Forhold til Stiftets Kirker, men ikke gjøre kan Indgreb i Archidiakonatets Rettigheder, 219—220; *Brev fra Lensmanden i Haderslev til Herredsprovsten i Rangstrup Herred* om, at en Skrivelse fra Biskoppen i Ribe ang. Contribution af Herredets Præster til Kbhvn.s Universitet maa betragtes som Indgreb i Hertugdømmets jus patronatus over Tørninglens Kirker, 478—479.

Haderslev, Beretning om den theologiske Dannelsesanstalts Virksomhed der paa Reformationens Tid, 390—394.

- Hagelund**, Iver, Præst til Verst og Bække, 195.
- Halling**, Magnus, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 512; hans Beretning om Kaldets Indtægter, 516—517, og om Præsten P. Mortensen Damphii Legat til Kaldets Præste-Enker, 517; hans Levnetsomstændigheder, 521.
- Halling**, William (o: Vitus), Brigadeer, 521—522.
- Halmstad** Graabrødre - Kloster, Beretning om Munkenes Udjagelse deraf, 355—359; Fortegnelse paa Klosters Eiendele, 357—359, 369; om Tiden for Munkenes Udjagelse af Klosteret, 413.
- Hammer**, Laur. Jørgensen, Præst i Liunge og Braaby, 283, 284.
- Hans**, Konge af Danmark, 339, 418.
- Hans**, den Ældre (Johan), Hertug af Haderslev, 215, 475; fremlægger et Vidnesbyrd om den geistlige Jurisdiktion i Törninglen, 391—394; ("Hertug af Holsten") afstaaer Sest Sogn til Kongeriget, 614, 646, *St. Hans Kloster* (i Viborg), se *Johanniter-Klostret*.
- Hansen**, Alexander, Provst og Præst i Skeby og Otterup, 318.
- Hansen**, Anders, Præst i Herrested, 294.
- Hansen**, Andreas, Præst i Stubbe-kjøbng, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 494—495.
- Hansen**, Carl August, Adjunkt i Sorø, 655.
- Hansen**, Christen, Biskop i Børglum, 496.
- Hansen**, Christopher, Præst til Skjörpinge og Faardrup, 284.
- Hansen**, Daniel, Præst i Vilslev, 653.
- Hansen**, Henrik, Præst og Sogneherre i Malmö, om hans aabne Brev om Afstaaelsen af St. Peters Kirke og Len til Borgerskabet i Malmö, 396—397.
- Hansen**, Iver, Præst i Boeslunde, 534; hans Beretning om Præstegaardens Brand, 535—536; hans Tevnetssomstændigheder, (omtalt i Mallings "store og gode Handlinger" ?), 536—537; om hans Forpligtelse til Sognets Fattige, hvorom Gavebrevet mangler, 537—539.
- Hansen**, Morten, Sognemand i Herrested, 296.
- Hansen**, Peder, Præst i Tingsted, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 487—487.
- Hansen**, Peder, Sognemand i Tingjellinge, 522.
- Hansen**, Peder, Sognemand i Skanderup, 649, 651.
- Hansen**, Sören, Præst i Liunge og Braaby, 283; om hans Hustru og Slægt, 284.
- Harald Hein**, Konge af Danmark, 4.
- Hardenberg**, Præst i Bremen, 223.
- Harrie**, Lilla (i Skaane), Kirkeklokke, 527.
- Harumanus**, se *Herman*.
- Hassel**, A. Chr., Provst og Præst i Husby (i Fyen), og hans Datter, Maren Bang, 318.
- Hassenfeldt**, Carl Frederik, Præst i Velling, 286.
- Hagelund**, Kapellan, 185.
- Hagelund**, Morten, Borgemester i Viborg, 377, 383.
- Hagelund**, Morten, Præst i Vilslev, 653.
- Hagelund**, Peder Jensen, Rektor, siden Biskop i Ribe, 372—378, 482, 500.
- Heiberg**, A. Chr. L., Provst og Præst i Kjerteminde, 223.
- Heils** Sogns Forbindelse med Veistrup Sogn, 644.
- Helgenbilleder**, i Liunge Kirke (ved Sorø), 285; (jfr. ibrigt Artiklen *Billeder*).
- Helgenskrinet** i Sorø Kirke (omtalt i Pontoppidan "Marmora Danica"), 655; Indskriftens og Skrinets Beskrivelse, 656—659; Bemærkning om de to Helgene, Victor og Albina, 659—660.
- Helligdages** Holdelse, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 73—74.

- Helsingborg**, Kirkemødet der, 32, 44.
- Helsingør** Graabrødre - Kloster, 328; St. Olai Kirkes Høitids Klokke, 471.
- Helt**, Lorents, Præst til Vildberg og Timning, 205.
- Helvaderus**, Nicolaus, 255.
- Hemmet**, Iver Iversen, Biskop i Ribe, 493.
- Hemmingsdyng**, Hans (Nielsen?), Præst i Falsterbo, 355, 356, 413.
- Hemmingsen**, Niels, Dr. og Prof. Theol., 495, 504; hans "Tavle om Herrens Nadvere", 223—241; Frederik den Andens Brev angaaende hans Bog "Syntagma Theologorum", 244.
- Henning**, Graabrødre - Munk i Randers, 353, 354.
- Henningsen**, Christen, Præst til Kullerup og Refsvindinge; om hans Gave til fattige Skolebørn i Nyborg, 303.
- Henrik**, Biskop i Ribe, se *Stangberg*.
- Henrik**, Konge af Navarra, siden af Frankrig; Brev til ham fra Frederik den 2den om at virke til Bilæggelse af Nadverstridighederne i Tydskland, 245—250.
- Henrichsen**, Hans, Præst i Herrested, fremlægger Thingsvidne ang. Præstegaardens Jord, 295.
- Henrichsen**, Jørgen, Præst i Herrested, hans Levnetsomstændigheder, 304.
- Herbarius**, en Urte- og Lægebog i Middelalderen, 462.
- Herforth**, Jacob, Præst i Boeslunde, 536.
- Herman**, Klokkestøber, 527.
- Herreds-Things** Dom, om hvorvidt en saadan kan paalægge Præsten at absolvere Nogen, 176—177.
- Herrested** Præstehistorie, om Kilderne dertil, 291—293; Præsterne før Reformationen, 293—296; Præsterne efter Reformationen, 296—324; om Præstegaardens Brand, 291, 324; om Sognets Beliggenhed, 293; om dets Birkerettighed, 293—294; om Henlæggelsen af Kongetienden til Odense Hospital og Latinskole, 297; Beskrivelse af Kirken i Slutningen af det 16de Aarhundrede, 298—299, 301, og i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede, 310—312, 322; Underretning afgiven 1690 om Kaldets og Præstegaardens Beskaffenhed, 306—308, og om Degneembedets Beskaffenhed, 308—310.
- Hersleb**, Peder, Biskop i Sjælland, 516, 536.
- Hertel**, August Wolfgang, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 514.
- Hesseldahl**, Bartold, forhenværende Degn paa Romø; Biskop H. Brorsons Erklæring om hans Forhold, 147—150; 169.
- Himmerich**, Hans, Politimester i København; Frederik d. 4des Befaling til ham at optage Forhør i Anledning af Jens Gede-løches Overgang til Jødedommen, 118—120, og Befaling til at hæve Sagen, 120—122.
- Hjelmerone**, Christian, Præst i Borberg, hans Indberetning om Borberg Sogns Præster, 615.
- Hjort**, Hans, Borgemester i Ystad, 360, 361, 414, 416.
- Hjort**, Hans, Præst til Steenstrup og Lunde, og hans Datter Elisabeth Kirstine, 314.
- Hjortlund**, Niels, Bonde i Grinsted Sogn; Biskop H. Brorsons Erklæring imod hans Ansøgning om at stædes til Alterens Sacrament uden foregaaende offentlig Deprecation, 152—155.
- Hofman** (*Hoffmand*), And., Vice-Guardian i Graabrødre-Klostret i Flensborg, 335.
- Hofman**, Jens Fred., Præst til Vester- og Øster-Egede, om hans Contract med sin Kapellan ang. Fordelingen af Embedets Pligter og Indtægter, 124—136.
- Hofman**, ("Samling af Fundationer"); om Unbliagtighed med

- Hensyn** til de deri meddeelte Klokke-Indskrifter, 524 - 526; ang. Marvede Kirke - Klokke, 540; ang. Afbildninger paa Stolestaderne i Slotsbjergby Kirke, 541 - 544.
- Holk**, Mandrup, til Barretskov, om hans Omsorg for Graabrødre-Klostret i Horsens, 366, 417.
- Holm**, Peder, Prof. Theol., 319, 320.
- Holst**, Oluf (Jespersen), Præst til Haarslev og Tingjellinge, 511; om hans Fordring paa Korsebør - Afgiften til Præst og Degn af Tingjellinge Sognemænd, 514 - 516.
- Holstebro** Menighed, om dens Forbindelse med Borberg Sogn og om Præsterne der, 644, 645.
- Holstein**, Fred. Adolf, Greve til Holsteinborg, 513; Ulr. Adolf, Storkantsler, 511, 512.
- Holstein**, Joh. Georg. Greve til Letraborg, Geheimeraad, Præs. i Missions-Collegiet, 123.
- Homilier**, danske, 442; til Advent, over 49de Kapitel af Genesis, 443 - 448; til Juledag, 448 - 452; Nytaarsdag, 452 - 453; til Jomfru Mariæ Fødselsdag, 453 - 456; Brudstykke af en Skriftetale, 456 - 457.
- Horneman**, H., Præst (i Velling), Brev til ham fra Biskop H. Brorson ang. en Kvindes Uagtsomhed med Hensyn til sit Barns Død, 177 - 178.
- Horsens Graabrødre-Kloster**, Beretning om Munkenes Udjagelse deraf, 366 - 367; Frederik den 1stes Brev til Magistraten med Løfte paa at erholde nogle af Klostrets Eiendomme, 417; Frederik den 1stes Gavebrev til Borgerskabet paa Graabrødre - Kloster - Kirke til en Sognekirke og paa Klostergaarden til et Hospital for Byen, 417 - 419; om Tiden for Munkenes Udjagelse, 419.
- Hospitaler**, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser om at bevare deres tilliggende Gods til Fattiges Underhold, 108; om Forstanderne for Godset (Diaconer), 109; om Sognemændenes Tilsyn dermed i Byerne, 109; om Ansættelse af Præster ved Hospitaler paa Landet, 110; om Hospitalernes Indretning efter de Syges forskellige Nødtørft og om Lægepleie for dem, 110.
- Humblet**, Chr. M., Præst i Sest hans Indberetning om Sognets Forbindelse med Vonsild og Dalby Sogne i Slesvig og om Præsterne der, 643 - 644.
- Hunderup** Sogn, om dets Forbindelse med Bramminge Sogn og Adskillelse derfra, 653; om dets Forbindelse med Vilslev Sogn, 653 - 654.
- Hurter**, hans Mening (i "Leben Innocents III") om Pavens Anerkjendelse af Gratians Decret berigtiges, 7.
- Hutter**, Leonh., Prof. i Wittenberg, 485, 504.
- Hvas**, Jens, til Kaas (i Salling), meddeles Qvittering for Modtagelsen af forskellige Sølvklenodier fra Graabrødre-Klostrene i Randers og Viborg og Sortebrødre-Klostret i Veile, 369.
- Hvas**, Morten, Præst til Sortebrødre-Kirke i Viborg, om hans Beretning om hans Tausens Virksomhed for Reformationens Indførelse i Viborg, 372 - 378, 379, 380, 381.
- Hvidding** Herred, om Autorisationen af en Justitsprotokol for Geistligheden der tilkommer Biskoppen i Ribe eller Amtmanden i Haderslev, 206 - 213.
- Hvidding** Sogn, Degnen der var Collega ved Katedral-Skolen i Ribe, 217.
- Hvuid**, Præst til Aarslev, Hørning og Lime, 321.
- Hævds-Institutet** i den danske Lovgivning har sin Oprindelse fra den canoniske Ret, 35.

- Hög**, Peder Jensen, Kannik i Viborg, 263, 264, 265, 270, 271, 273, 275; Brev fra ham ang. Sagen mod den uordnede Præst Jens Nielsen i Stubbekjøbing, 276—280.
- Höhne**, Præst i Vester-Vedsted og Provst i Hvidding Herred, 206.
- Höielse Kirke-Klokkes Indskrift**, 472 (jfr. 524).
- Hörs Kirke (i Skaane)**, Klokkes Indskrift, 533.
- Höyer**, Præst i Anst, Biskop H. Brorsons Brev til ham ang. hans slette Forhold mod sin Kjæreste (Hustru) 179—180.
- Höyer**, Præst, Biskop H. Brorsons Brev til ham ang. Antagelsen af en Kappellan, 185.
- Ingelborg**, Dronning af Danmark, 14, 16.
- Ingver**, Borger i Ystad, 360.
- Ingvorsen**, Jesper (Casparus Ingvardus Qvist?), Præst i Liunge og Braaby, 283.
- Innocents III**, Pave, 15, 23, 27; om hans Brev til Erkebiskop Absalon ang. det danske Folks Utilbøielighed til at adlyde Kirkens Bud, 28; om hans Brev til Erkebiskop Andreas Sunesen ang. det geistlige Værnethings Anvendelse, 43.
- Innocents IV**, Pave, 5.
- Isidorus**, 18, (den isidoriske Slægtskabs Beregning), 22.
- Israel**, Henrik, om hans Forhold til Jens Gedelöches Overgang til Jødedommeu, 119, 120, 121, 122.
- Iversen**, Hans, Præst i Boeslunde, 536.
- Iversen**, Peder, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 511.
- Iversen**, Sören, Kapellan ved Frue Kirke i Odense, Vidne imod Biskop H. Knudsen, 511.
- Jacob**, Vice-Guardian i Graabrødre-Klostret i Malmö, 343, 344, 345, 346, 348.
- Jacob**, Meyer Levi, jødisk Ældste, 121.
- Jacobsen**, Hans, Provst og Præst i Nykjöbing paa Falster, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 481—485, 493—494, 497.
- Jacobsen**, Laurids, Graabrødre-Munk i Malmö, 349.
- Jacobsen**, (Hindsholm), Laurids, Biskop i Fyen, 304.
- Jacobsen**, Peder, Præst til Liunge og Braaby, 283.
- Jacobsen**, Sören, Graabrødre-Munk i Halmstad, 356, 357, 413; om hans Vanskjebne og Død i Ystad, 361—363, 416.
- Jasper**, luthersk Præst i Halmstad, 359.
- Jens**, Præst i Branderup, 393.
- Jens**, Skaffer i Graabrødre-Klostret i Flensborg, 335.
- Jensen**, Antonius, Præst til Vonsild, Dalby og Sest, 644.
- Jensen**, Hans, Vice-Guardian i Graabrødre-Klostret i Flensborg, 335.
- Jensen**, Jacob, Graabrødre-Munk og Skaffer i Klostret i Malmö, 348.
- Jensen**, Jacob, Socius hos Provincial-Ministren for Graabrødrene i Danmark, 326, 329, 339, 365, 382, 416.
- Jensen**, Lago, Kannik i Ribe, 260.
- Jensen**, Lass, Borgemester i Horsens, 367.
- Jensen**, Laurids, Graabrødre-Munk og forhenværende Provincial, 354, 410—411.
- Jensen**, Magnus, Borger i Ystad, 362.
- Jensen**, Matthias, Kannik i Ribe, 260.
- Jensen**, Morten, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 511.
- Jensen**, Peder, Prior i Johanner- (eller St. Hans) Klostret i Viborg, 373, 378, 379.
- Jensen**, Povl, Sognemand i Tingjellinge, 522.
- Jepsen**, Anders, Sognemand i Skanderup, 649, 651.
- Jepsen**, Gregers, Præst i Holstebro, 645.

- Jepsen, Hans, Præst, 462, 463.**
Jepsen, Sören, Borger i Ystad, 360, 361.
- Jermiin, Thomas, Consistorialraad, Præst til Hjerm og Gjem-sing, om hans Tilbud at afstaae Vænø Sognekald og opbygge en Præstegaard der, 156—157; (jfr. 181—185, 189).**
- Jernbyrds Afskaffelse som Beviis-maade under Valdemar den 2den, bevirket ved den canoniske Rets Indflydelse, 32—33.**
- Jesper, Præst i Forle (nu Føl) i Törninglen, 393.**
- Jespersen, Claus ("Nicolaus Jasper"), Præst i Kolding, 407.**
- Jespersen, Niels, Biskop i Fyen, om Tiden for den første Ud-gave af hans Gradual, 138; Frederik den 2dens Brev til Stiftsskriverne og Superinten-denterne om at anskaffe Gra-dualen til alle Kirkerne og smedde den med Jernlænker til Degnestolen, 140—142.**
- Jespersen, Peder, Dr., Confessio-narius, 314.**
- Joachim, Præst i Nakskov, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 487.**
- Jode, Jacob, Klokkestøber (i Stral-sund), 532, 533.**
- Jodochen, Hans, Guardian i Graabrødre-Klostret i Randers, 353—354.**
- Johanniter-Klostret i Viborg er ikkun en forskjellig Benævnelse paa Korsbrødre-Klostret (eller St. Hans Kloster), 378—379.**
- Jokum, (Præst i Boeslunde?), omtalt i Mallings "store og gode Handlinger", 535, 537.**
- Jonsen, Peder, Præst i Agerskov, Provst i Nørre-Rangstrup Herred, Brev til ham fra Lensmanden i Haderslev ang. Forholdet mel-lem jus patronatus og jus visi-tationis over Törninglens Kir-ker, 478—479.**
- Jordemødres Underviisning, Kirke-Ordinantsens Bestemmel-ser herom, 91—93.**
- Jubelfest for Enevoldsmagtens Indførelse i Danmark, Biskop H. Brorsons Cirkulære til Stift-tets Præster om dens Afholdelse, 201—203.**
- Judhe, Niels, Præst i Herrested, 297.**
- Juel, Niels, General-Admiral-Lieutenant, til Taasinge, 305.**
- Juel, Ove, Generallieutenant, til Ravnholt, 319, 320; hans Hustru, Hedevig Sophie, fød Frys, 322.**
- Julius I, Pave, 25.**
- Jurisdiktion, om Geistlighedens Fritagelse for den verdslige Jurisdiktion, og om Udvidelsen af den geistlige Jurisdiktion, se *Geistlig Jurisdiktion*.**
- Jus patronatus og jus visitationis over Törninglens Kirker, se *Törninglen*.**
- Jus vocandi, se *Kaldsret*.**
- Justesen, Jörgen, Herredsfoged, 305.**
- Juul, Claus, ("Hr. Niels" og "Hr. Claus"), Præst i Herre-sted, 297.**
- Juul, Niels Claussen, Kapellan i Herrested, siden Præst i Örbæk, 302.**
- Jydske Lov, om den canoniske Rets Indflydelse paa Bestem-melserne i 1, 44 om Hævds Anvendelse mod Kirken, 35—36, og i II, 7 om Sandemændenes Doms yderligere Paakjendelse af Biskoppen og de bedste Bygdemænd, 36—39; om Glo-sen til III, 45 ang. Testaments-sager, 53.**
- Jydstrup Kirke-Klokkes Indskrift, 525, 527, 528.**
- Jürgen, Nikolai, Klokkestøber (i Kallundborg), 534.**
- Jödernes Omvendelse, om Fore-drag i den Anledning i Vaisen-huus-Kirken efter Frederik den 4des Befaling, 122—124.**
- Jödisk Tro, om J. P. Gedelöches Overgang hertil, 117; Frederik den 4des Befalinger til Politi-**

- mestren i Kbhvn. om at holde Forhør i Sagen, 118—120, og om at hæve Sagen, 120—122.
- Jörgen**, Præst i Ærrindlev og Olstrup, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 485, 494.
- Jörgen**, Præst i Maribo, 487.
- Jörgensen**, Christen, Præst i Ryslinge, 304.
- Jörgensen**, Christopher, Præst, Torkildstrup og Lillebrænde, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 485—486, 494.
- Jörgensen**, Jörgen, Ridefoged paa Egede, 135.
- Jörgensen**, Sigud (?), Provst og Præst i Svendborg, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 492.
- Kaalund**, Hans Vilhelm, Magister, Præst til Vorbasse og Grene, 184.
- Kaas**, Niels, Rigs-Kantsler, 241.
- Kaldsbrev** for en Præst, udstedt i Midten af det 17de Aarh. af menige Sognemænd, 649—651.
- Kaldsret**, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser om dens Udøvelse af Menigheden, 81—86 (jfr. 489, 490, 498, 502—503), og om dens Udøvelse af Adelen, 84, jfr. 104—105.
- Kallundborg** Graabrødre-Kloster, Beretning om Munkenes Ud-jagelse deraf, 366, 370.
- Kannikedomme**, Christian den 3dies Befaling om at dets Ret-tigheder tillægges Hans Svaning den Ældre i Ribe for god Tje-neste mod Riget og Religionen, 261—262, (jfr. 480).
- Kapellans Contract** med Præsten, fra Begyndelsen af det 18de Aarh., 124; ang. *Forretningen*, 126—127; ang. *Belønningen*, 127—128; ang. *Avlingen og Huusholdningen*, 130—132; ang. *Kapellanens Forpligtelser til Præsten* i dennes Levetid og efter hans Død til *Enken*, 132—135; *Kapellanens For-pligtelse til Kirkepatronessen*, 135—136.
- Kapitler**, om deres Selvstændighed og Magt ligeoverfor Biskop-perne, 33—34; om de ældste danske Kapitel-Statuter, 33—35.
- Kapitel - Bog** for Dominikaner-Ordenen (Sortebrødrene) i Nor-den fra det 13de Aarhundrede, Brudstykker heraf, 545—642; om Manuskriptets Be-skaffenhed, 545—547; om Nordens Landsinddeling i det 13de Aarh., 548—549; om Dominikaner-Klostre og Kolle-gial-Skoler i Norden, 549—550; Odense Kapitel-Bog, 551—553; (Ribe?) Kapitel-Bog, 554—555; Lunds Kapitel-Bog, 555—559; ? Kapitel-Bog, 559—562; (Aarhus?) Kapitel-Bog, 562—565; Mailands Ge-neral-Kapitel-Bog, 565—569; (jfr. desuden Anmærkninger hertil, 570—581, og Navne-fortegnelsen, 581—600, Sted-fortegnelsen, 600—625, og Sagfortegnelsen, 626—642).
- Keyser**, Antonius, Præst i Ha-derslev, om hans Forhold til Törninglens Kirker, 392.
- Kindertofte**, Kirke-Klokkes Ind-skrift, 534.
- Kingo**, Præst i Ho og Oxby; Brev til ham fra Biskop H. Brorson ang. en Sag mellem Præsten og en af hans Til-hørere, 180.
- Kingo**, Thomas, Biskop i Fyen, 137, 306.
- Kirken**, om dens Kamp i Dan-mark med Statsmagten i det 13de og 14de Aarhundrede. og om særeget Forbund til dens Forsvar, 44—45; (jfr. ogsaa *Geistlig Jurisdiktion*); om Behandlingen af Sager om dens Eiendomsret, 45—47; (jfr. og-saa *Geistlige Sager*); om Kirke - Ordinantsens Bestem-melser om dens *Tjeneres* Be-skikkelse, 81—86, og Under-hold, 102—103; (jfr. iøvrigt

Præster), og om dens *Gods*, 106—107, og *Værger* (3: *Diaconer*), 103, 103, 107.

Kirke-Klokker, om deres *Ælde* og *Indskrifters* historiske *Betydning*, 464—465; (jfr. om *Unüagtighed* ved *Indskrifternes* *Meddelelse* i *Pontoppidans* *Marmora Danica* og *Danske Atlas* og i *Hofmans* *Fundationer*, 524—526); om *Klokken* i *Slotsbjergby Kirke*, 465—471; i *Højelse Kirke*, 472; i *Slaglille Kirke*, 527; i *Jydstrup Kirke*, 527—528; i *Lundforlund Kirke*, 528—531; i *Gjerlev Kirke*, 531; i *Næsby Kirke*, 531; i *Slagelse St. Mikkel's Kirke*, 532—533; i *Gladsaxe Kirke*, 533; (efter *Reformationen*): i *Kindertofte Kirke*, 531; i *Boeslunde Kirke*, 531—535; i *Marvede Kirke*, 540.

Kirke - Ordinants, den danske, *Udkast* hertil, 55; *Haandskriftets* *Beskrivelse*, 55—56; *Oversigt over Indholdet*, 55—57; *Forklaring af Ordinantsens* *sex Artikler*, 57—58; I, om *Lærdommen*, 58—59; II, om *Ceremonier og udvortes Kirketjeneste*, 60; om *Børne-Sang* og *Læsning* i *Kirken*, 60—63; *Viis* og *Maade* at *sige Messer*, 63—67; en *Skik* at *prædike*, 67—73; om *Helligdages Hold*, 73—74; *hvorledes Daaben* skal *tilgaae*, 75—76; *hvorledes Aflysningen* skal *tilgaae*, 76—78; *hvorledes man* skal *berettes*, 78—80; *hvorledes man* skal *samle Folk* i *Ægteskab*, 80—81; *hvorledes Kirkens Tjenere* skulle *tilskikkes*, 81—86; en *Skik*, *hvorledes de Forhærdede* skulle *bansættes*, 86—87; en *Skik* at *besøge de Vanføre* og *Fattige*, 87—90; en *Skik*, *hvorledes man* skal *gaae til dem*, som *dømte ere til Døde*, 90; en *Skik* at *jorde Lig*, 90—91; *hvorledes Jordemødre* skulle *undervises*, 91—93; en *Skik* at *under-*

vise Barselkvinder, 93—94; en *Skik*, som *holdes* skal *med de Kvinder*, som *sine Børn* ligge *ihjel*, 94—95; III, om *Børneskoler*, 95; *hvorledes Skolerne* skulle *have sig*, 95—99; om *Övelse* *udi Skolerne*, 99—102; IV, om *Ophold og Forsyn til Guds Ords Tjenere* og *de Fattige*, 102—108; om *Hospitaler*, 108—110; V, om *Superintendenter* og *Provster*, *deres Medhjelpere*, 110—114; VI, om *Landspræsters Bøger*, 114—116.

Kirke - Ret, den *Skaanske* og *Sjællandske* var *ikke canonisk*, 5—6; om dens *Bestemmelser* om *Præstevalget*, 8—9; om dens *Ufuldstændighed* i *Sammenligning* med *norske* og *svenske Kirkelove*, 10—11; om at den *ikke blev indført* i *Jylland* og *Fyen* og om en *ældre uskreven* (men *nepe* en *skreven*) *Kirkeret*, 12; om dens *Forhold* til de *verdslige Provindsiallove* i *Danmark*, 12—13.

Kirke - Tugt, *Breve* herom fra *Biskop H. A. Brorson* til *forskjellige Præster*, 174—195; (jfr. iøvrigt *H. A. Brorson*).

Kjöbelev *Præstegaard*, *Fortegnelsen* paa *Præstens Indbo* der ved *Reformationens Tid*, 458—461, og paa hans *Bøger*, 461—462.

Kjöbenhavn, *Frue Kirke*, om *Claus Töndebinders Prædiken* der, 340, 386; *Graabrödre-Klostret*, *Beretning* om *Munkenes Udjagelse* deraf, 351; om *Tiden* for *Munkenes Udjagelse* og om *Munkenes Overgivelse* af *Klostret* til *Magistraten*, 403—404; *Frederik den Istes Gavebrev* til *Magistraten* af *Klostret* med *Omgivelser* til *Bedste* for de *Fattige* i *Hospitalet*, 405, og *Gavebreve* til *Forskjellige* paa *nogle* af *Klostrets faste Eiendomme* i *Kjöbenhavn* og i *Dragör*, 405—406; om *Mödet* der af *Commissionen* i

- Biskop H. Knudsens Sag**, 493—495 (jfr. ibr. *H. Knudsen*).
- Kjöge Graabrødre-Kloster**, Beretning om Munkenes Udjagelse deraf, 354—355; om Tiden for Munkenes Bortgang, 410; Frederik den 1stes Gavebrev til Magistraten paa Klostret til et Hospital, 411, og hans Bestemmelse ang. Anvendelsen af det Gods, som var givet til Gudstjenestens Holdelse i Kjöge Kirke, 412—413; ang. Urigtigheden af Pontoppidans og Daugaards Efterretning om et *Carmeliter-Kloster i Kjöge*, 411.
- Kjöge**, Hans, en forhenværende Graabrødre-Munk, 364.
- Klingberg**, Christian, Høiestrets-Advocat, 539.
- Klingenberg**, Amtmand i Haderslev; ang. hans Fordring paa Rettighed til at afgjøre Tiendsager i Törninglen, Erklæring fra Biskop H. Brorson til det danske Cancelli mod de af Amtmanden fremsatte Grunde med Oplysning om Törninglens Jurisdiktionsforhold, 213—220; Brev til ham fra Biskop H. Brorson om at afvente Kongens Resolution, inden han tager Bestemmelse om Törninglens Tiendsager, 221—222.
- Knoph**, Hieronymus, Provst i Alsted Herred, 284; hans Datter Elisabeth, 284, 285.
- Knopper**, Albert, Prof. jur., hans Bekjendelse om Nadveren, 239.
- Knud den Store**, Konge af Danmark, 4, om hans engelske Lovgivning, 13.
- Knud den Hellige**, Konge af Danmark, paa hans Tid opstod de ældste geistlige Værneting i Danmark, 43.
- Knud**, Biskop i Viborg, om hans Anvendelse af den canoniske Ret i Glosserne til den Jydske Lov, 51—52; om Glossen til Jydske Lovs III, 45, angaaende Testamentsager, 53; han var *Oversætter, ikke Forfatter*, af (Johannes Andreæ) Skrift "summula de processu judicii", 52; hans Tilnavn var *Michelsen, ikke Kobsen*, 52.
- Knud**, Præst i Endrupskov (nu en Deel af Gram Sogn), 393.
- Knudsen**, Hans, Præst til Holstebro og Borberg, 644, 645.
- Knudsen**, Hans (Veile), Biskop i Fyen, hans Proces og Dom, 481—509; hans Levnetsomstændigheder, 482—483; Christian den 4des *Stævning til ham* at møde paa Kjöbenhavns Slot for Retten, 483—484; Commissions Beskikkelse i Sagen, 484; *Vidneforhør* i Nykjøbing paa Falster, 484—488, i Odense, 488—493, og i Kbhvn., 493—495; om Dommerne i Sagen, 495—493; *Aktors Anklage*: a) ang. Lærdommen efter Ordinantsen, 496—497, og Biskoppens Svar herpaa, 499; b) ang. Disputationer om religiøse Controverser, 497, og Biskoppens Svar herpaa, 499—500; c) ang. Yttringer i en Prædiken og en Ligtale, 498, og Biskoppens Svar, 500—502; *Biskoppens Erklæring ang. Vidneforhørerne*, 502—506; om *Dommen*, 507—508; om hans senere Skjæbne, 509.
- Knudsen**, Joachim, Præst i Herrested, 296.
- Knudsen**, Oluf, Herredsfoged i (Vester-) Flakkebjerg Herred; hans Kjendelse ang. Korsebør-Afgiften til Præst og Degn af Tingjellinge Sogn, 514—516.
- Knudsen**, Thomas, Præst i Hygum (i Törninglen), "om hans Beretning om Reformationen i Hertugdømmet Slesvig af Hertug Christian" (Kong Christian den 3die), 390—391.
- Kock**, Ole, Præst til Nikolai Kirke i Kbhvn., Brev til ham om Concordieformlen fra Præsten N. M. Aalborg, 251—253.
- Kolding Graabrødre-Kloster**, Beretning om Munkenes Ud-

- jagelse deraf, 351—352 (jfr 406—407); om Bortgivelsen af et Klostret tilhørende Huus, 407; om et Møde paa Koldinghuus Slot ang. den geistlige Jurisdiktion over Törninglen, 474—475.
- Korsbrödre-Klostret** i Viborg er kun en forkjellig Benævnelse paa Johanniter-Klostret (eller St. Hansklostret), 378—379.
- Korsebör**, (Korsbörd), en Afgift til Præst og Degn, Retstvist herom mellem Præsten og Degnen i Haarslev og Tingjellinge Pastorat paa den ene Side og Tingjellinge Sognemænd paa den anden Side, 514—516.
- Krabbe**, Otto, Stiftamtmand i Sjælland, 540.
- Krabbe**, Tyge, Rigsraad, 365.
- Krag**, Anders, ("Læsemester" i Kbhvn.), Prof. Phys., 271.
- Krag**, Erik, til Kjersgaard og Bramminge, 653.
- Kragelund**, Peder Jensen, Biskop i Ribe, i hans Embedstid blev Archidiakonatet over Törninglen lagt til Biske-Embedet i Ribe, 216; 647, 651, 653.
- Kruck**, Villum, Præst til Marvede og Hyllinge, 540.
- Krummedig**, Henrik, om hans Beretning om Graabrödre-Munkenes og Helligaandsbrödrenes Udjagelse af deres Klostre i Malmö, 403.
- Krypto-Calvinisme**, Bidrag til dens Historie i Danmark, 223—254 (jfr. iøvrigt Artiklerne Calvinisk Lærdom og Nadveren), og 481—509 (jfr. iøvrigt Artiklen Biskop H. Knudsen).
- Kvinder**, "som sine Börn ligge ihjel", Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 94—95 (jfr. Brev fra Biskop H. Brorson til Præsten H. Horneman (i Velling), 177—178).
- Kynde**, Ebbe, Præst i Holstebro, hans Indberetning om Præsterne der, 644—645.
- Lagerbring**, Sven, (E. S. Bring), 527, 533.
- Lagonius**, Johannes, se Hans Laugesen.
- Landmark**, Hans, Proprietær til Frausinggaard, 323.
- Landnævn**, 3: Landsdommerens Meddomsmænd, 38.
- Landsdommerne** blev efter Reformationen istedetfor Biskopperne Overdommere for de Eedsvornes Kjendelser, 38.
- Landskrone Kirke-Klokke**, 533.
- Landstinget** i Viborg, dets Domme fra 15de Aarhundrede vise saavel Anvendelse af den canoniske Ret, som Indskrænkning af den geistlige Jurisdiktion, 51.
- Lang**, Knud, Præst for Vilslev og Hunderup, Indberetning fra Biskop H. Brorson til General-Kirke-Inspektions-Kollegiet angaaende en Sognemands Fortrædigelser mod Præsten, 170—174; hans Indberetning fra Præsterne i Vilslev og om Hunderup Sogns Forbindelse med Vilslev Sogn, 652—654.
- Lange**, Peder, til Kjærgaard, sidste Archidiakon i Ribe Dom-Kapitel, 216.
- Lange**, Thomas, Dekanus i Ribe Kapitel, 260.
- Langebek**, Jacob, Geh. Arkiv., 13.
- Larsen**, Joh. Ephr., Prof. juris, hans Mening om at den Skaansk-Sjællandske Kirkeret ikke var indført i Jylland og Fyen, 12; hans Mening om at Appel af edelige Kjendelser til Biskoppen var en Særegenhed ved den jydskes Proces, 37—38.
- Laugesen**, (Lausen), Hans, (Johannes Lagonius), Biskop i Ribe, Frederik den 2dens Befaling til ham at visitere Törninglens Kirker, 477—478.
- Laurenberg**, Christian, Præst i Slaglille og Bjernede, 534.
- Lauridsen**, Christen, Præst i Borberg, 645.

- Lauridsen** (Seavenius), Claus, Prof. Mathem., hans Bekjendelse om Nadveren, 211.
- Lauridsen**, Hans, Præst i Ringe, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 492—493.
- Lauridsen**, Ivar, Mag., Official hos Biskoppen af Odense, 291.
- Lauridsen**, Jörgen, Præst i Sölingne og Hettlerup, 302.
- Lauridsen** (Aretander), Niels, Biskop i Viborg, 495; Brev til ham fra Prof. Menzer i Giesen for at erholde Oplysning om Stridspunkterne mellem Resen og Kock, 554.
- Lauridsen**, Peder, Lektor i Malmö, 385, 400; Forfatter af et Stridskrift mod Erkebiskop Aage Sparre, 395; om Anledningen til hans Kaldelse til Malmö, 398.
- Lauridsen**, Rasmus, Præst i Herrested, hans Levnetsomstændigheder, (og Berigtigelse til Gjessings "Jubellærere" angaaende hans Alder), 299—303.
- Lauridsen**, Tyge, Borger i Ystad, 362.
- Legat**, oprettet for Haarslev Sognekalds Præste-Enker af Præsten Peder Mortensen Damphius, 517; Gavebrevet, 518—519; Kapitalens Skjæbne, 519—520.
- Lemvig Kjøbstad**, Forslag om en Katekets Ansættelse der, 178.
- Lemvig**, Præst paa Manö, Indberetning ang. hans slette Opførsel fra Biskop H. Brorson til Cancelliet, 166—168.
- Lemvigsk**, Herredsprovsti Slagelse Herred og Præst i Vemmelev og Hemmeshöi, 538.
- Lensmandens** Stadfestelse af Præstevalget paa Kongens Vegne; Kirke - Ordinantens Bestemmelser herom, 84—85; (jfr. 648—649).
- Leo I**, Pave, 16, 25, 27.
- Liber Daticus**, den Lundske, 5; for Haarslev og Tingjellinge Pastorat, 511.
- Lintrup**, Sören, Rektor i Bergen, 313, siden Biskop i Viborg, 314.
- Litaniet**, med Collecter, i dansk Oversættelse, 436—441.
- Liunge** (og Braaby) Pastorat, om Præsterne der og derees Hustruer i 17de Aarhundrede, 282—285; Helgenbilleder i Liunge Kirke, 285; Degnestolen i Liunge Kirke, 544.
- Loci communes Martyrii**, et calvinistisk Skrift, 487; *Philippi* anbefales Præsterne i Kirke-Ordinantsen, 115.
- Lodberg**, Christian, Biskop i Ribe, 651.
- Loker**, Johannes, Præst i Herrested, 294.
- Lollike**, Sören Hansen, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 511.
- Lubinus**, Prof. Theol., 251.
- Lucopidan**, Jens, Præst i Udby (i Sjælland), 306.
- Ludvig** den Hellige, Konge af Frankrig, 191.
- Lund Graabrödre-Kloster**, 328, 350; *Domkirkens Klokker*, 471; *Dominikanernes* (Sortebrödrenes) *Provincial-Kapitel-Bog*, 555—559; (jfr. ildvrigt Anmærkningerne dertil, 570—581; Navnefortegnelsen, 581—600; Stedfortegnelsen, 600—625, og Sagfortegnelsen, 626—645).
- Lundh**, Knud, Kannik i Ribe, 260.
- Lunde**, Christopher, Borger i Stubbekjöbing, 266.
- Lundforlund** Kirke - Klokkens Indskrift, 529—531.
- Luplau**, Henrik Daniel, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 513, 520, 521.
- Luther**, Morten, hans Mening om den canoniske Ret, 2; hans Mening om Nadveren, 231—232, 252; hans Svar til Campeggius, 489, 501; hans *Postil* og *Catechismus* anbefales i Kirke-Ordinantsen Præsterne til Anskaffelse, 115; Graabrödremunkenes Beklagelse over hans Læres Falskhed, 333—334.

- Lutherus Orthodoxus*, et calvinistisk Skrift, 485.
- Luther-Frands*, se *Vormordsen*.
- Lygum-Kloster*, Proces om testamenteret Gods, 45—46.
- Lykke*, Peder, Erkebiskop af Lund, hans Statuter, 32, 42.
- Lykkesen*, Peder, Præst i Søllinge og Hellerup, 306.
- Lægepleie* for de Syge og Fattige i Hospitalerne, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 110.
- Lægfolk*, om deres indbyrdes Tvistigheders Afgjøreelse ved geistlige Domstole, 47—48; om Klager herover og Indskrænkning heri, 48—51.
- Lærdommen*, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 58—59, (jfr. 496—497, og 499).
- Læsning* i Kirken, af Børnene, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 60—63.
- Lønne*, Christen, Præst i Vilslev, 653, tillige i Hunderup, 654.
- Løve-Herred*, Kirkerne der ligge i Riberhuus Amt og staae alene under Archidiakonats Inspektion, 215, 219.
- Maabjerg Sogn* (nu Annex til Holstebro), 645.
- Maalø Landsby og Sogn* i Smørum Herred, 47.
- Machabæus*, Johannes, Prof. Theol., hans Bekjendelse om Nadveren, 238.
- Machiavelli*, Alex., Advocat, 7.
- Mads.Graabrødre-Munk* i Klostret i Flensborg, 336.
- Mads*, Magister, Kannik i Ribe og tillige Præst i Holstebro, 645.
- Mads*, Præst i Borberg, 645.
- Madsen, Christopher*, Graabrødre-Munk i Klostret i Malmö, 345.
- Madsen, Eske*, Præst i Borberg, siden i Holstebro, 645.
- Madsen*, Hans, Sognemand i Tingjellinge, 516.
- Madsen (Veile)*, Jacob, Biskop Fyens Stift, 266, 267, 280, 281, 282; 653; (Uddrag af hans Visitatsbog ang. Herrested Sogn) 298—299, 301.
- Madsen*, Mads, Guardian i Graabrødre-Klostret i Halmstad, 355, 358.
- Madsen*, Peder, Byfoged i Ystad, 362.
- Madsen*, Povl, Prof. Pædagog., hans Bekjendelse om Nadveren, 241, siden Biskop i Ribe (og derefter i Sjælland), 647.
- Maglehem* (i Skaane), Kirke-Klokken, 527.
- Magnus* (Erlingsen), Konge af Norge, erklærer Norges Rige for St. Olafs Eiendom, 30.
- Magnussen*, Arne, Prof. Antiquit., 13, 330, 331.
- Mailand*, Dominikaner-Ordenens General-Kapitels Bog, 565—569 (jfr. iøvrigt *Anmærkningerne* dertil, 570—81, *Navnefortegnelsen*, 581—600, *Stedfortegnelsen*, 600—625 og *Sagfortegnelsen*, 626—642).
- Maler*, Oluf, Borger i Ystad, 361.
- Malmö Graabrødre-Kloster*, Beretning om Munkenes Udjagelse deraf, 340—350; om Tiden for Munkenes Udjagelse af Klostret, 399, 401—403; om Kongebrevet paa Graabrødre-Klostrets Eiendomme til et Hospital for Byen, og paa Helliggeistes Kloster til et Raadhuus, 399, 401—402; om Tilladelser til at antage en evangelisk Prædikant, 395—397, og om Oprettelsen af en Skole (Gymnasium) i Byen, 399—400; om *Byens forskellige Kapeller*, 387 (jfr. om St. Annes Kapel, 389, om St. Jørgens Kapel, 344, 397, om Hellig Korsens Kapel, 341, 388, om Simon og Judæ Kapel, 341, 388) og om *Byens Sognekirke St. Peders Kirke*, 342, 389, (om dens Afstaaelse til Borger-skabet) 395.
- Mandrup*, Niels, til Barretskov, Stifter af Graabrødre-Klostret i Horsens, 417.

- Mariale**, en Opbyggelsesbog i Midtaldertiden, 462.
- Marquart**, Præst i Nustrup, 393.
- Marsvin**, Elina (Ellen), Frue til Elinsborg, 318; Peter, (om Biskop H. Knudsens Ligtaale over ham) 489, 490, 495.
- Martini**, Matthias, Præst til Vonsild, Dalby og Sest, 644.
- Martyrius**, se *Vermilio*.
- Marvede Kirke-Klokkes Indskrift**, 540 (jfr. 526.)
- Masius**, Hector Gottfr., Prof. Theol., Hofpræst, 313.
- Mau**, Jens Edv. Theod., Præst til Haarslev og Tingjellinge, (nu i Skjelderup og Ellinge), 513.
- Maurids**, Tolder i Aalborg, 408.
- Meffert**, ("sermores de sanctis") en Prædikesamling i Midtaldertiden, 461.
- Meier**, Præst i Møgeltønder, Brev til ham fra Biskop H. Brorson om hans Vægring for at meddele et Fruentimmer Skrifteseddel, 174—176.
- Melanchton**, Philip, 223, 252, 487, 490, 502, 504, 505; hans *Apologia* og *Loci communes* anbefales i Kirke-Ordinantsen Præsterne til Anskaffelse, 115.
- Melchjor**, Guardian i Graabrødreklosteret i Kallundborg, siden (evangelisk) Præst der, 366.
- Menzer**, Prof. Theol. i Giesen, hans Brev til Biskop Niels Lauridsen (Arctander) i Viborg om at erholde Oplysning om Stridspunkterne mellem Resen og Kock, 254.
- Messen**, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om dens Udførelse, 63—67.
- Mikkelsen**, Hans, Borgermester i Malmø, 388.
- Mikkelsen**, Hans, Provst og Præst i Assens, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 489—490, siden Biskop i Fyen, 302, 304.
- Mikkelsen**, (Arræus), Peder, Rektor paa Herlufsholm, siden Præst i Fyen, 503.
- Mikkelsen**, Povl, Præst i Hvidding 390, 393.
- Molbechs** "Danske Ordsprog" (om Hr. Jokum i Boeslunde), 537.
- Moltke**, Eberhard, om hans Strid med Kapitlet i Roskilde, 47.
- Monasteriensis** (Spithovius), Johannes, Prof. Græc., (siden Phys.), hans Bekjendelse om Nadveren, 240.
- Montesquieu**, Udsagn om Historiens Forklaring, 1.
- Morsing**, Christen Terkelsen, Prof. Med., Univ. Rektor, hans Bekjendelse om Nadveren, 238.
- Morten**, Graabrødre - Munk i Klosteret i Kolding, 352.
- Mortensen**, Claus, se *Tønderbinder*.
- Mortensen** (Ostrup), Povl, Biskop i Skaane, 496.
- Morville**, Henrik, Præst i Herslev og Viuf, 476.
- Mule**, Hans, Dr. Professor i Odense, 490.
- Mulkt**, tilkjendt en Præst for Overhørlighed mod Biskoppens Ordre, 166.
- Munk**, Ebbe, Lensmand, 515.
- Munk**, Iver, Biskop i Ribe, 646, 652.
- Munk**, Iver, Præst i Boeslunde, 536.
- Munk**, Jens, Præst i Haarslev og Tingjellinge, 512, 521.
- Munk**, Peder, Rigsgaad, 244.
- Munkgaard**, Povl, Præst paa Herlufsholm og Provst i Øster-Flakkebjerg Herred, 540.
- Möller**, Caspar Nikolai, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 511, 520.
- Möller**, Hans, Præst i Velling, 286.
- Mönnick**, Provst og Præst i Ringkjøbing, Brev til ham fra Biskop H. Brorson, 182.
- Münter**, Fr., 5, 6; Berigtigelse til hans Beretning i "den Danske Reformations Historie" om Erkebiskop Aage Sparres

- Optræden mod Reformatorerne i Malmö, 395; om Frants Vormordsens Ankomst til Malmö, 397. og om forskellige Klostre og Kirker i Danmark, 411—412.
- Mynter*, Jürgen Kock, Borgemester i Malmö, 341, 348; yndet af Kongerne, 386; omtalt i den Skibbyske Krønike, 387, 398.
- Naudensaar* for Landsbypræsters Enker, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 107—108.
- Nadveren*, a) *N. Hemmingsens "Tavle"*, 223, Oplysning om dens Affattelse 224—226; om om Nadverens Opfattelse af de forskellige Kirkelærere, 227, Carlstad 228; Zwingli 228; Oecolampadius 229; Anabaptister 229; Papister 230; Calvin 231; Luther 231—232; om Nadverens forskellige Benævnelser i Kirken, 233—235; om dens særegne Indhold, 236; om dens værdige Benyttelse, 236—237; Professorernes og Superintendenters Undrifter paa "Tavlen", 238—241; b) *Frederik den 2dens Brev til Biskop Tyge Asmundsen* om at paasee at ingen Strid om Nadveren føres af Præsterne, men herom læres efter den Augsburgske Confession, 242—243, (jfr. 493); c) *Frederik den 2dens Brev til Kbhvns Universitet* om at paalægge N. Hemmingsen Tilbagekaldelse af visse Yttringer om Nadveren i "Syntagma Theologorum", 244; d) *Frederik den 2dens Brev til Henrik af Navarra* om at virke for en Synode i Tydskland til Billeggelse af Nadverstridighederne, 245—250; e) *Præsten N. M. Aalborgs Brev til Præsten O. Koch* om Concordieformlens Afvigen fra Skriftens Lærdom, 251—253; f) *Brev fra Prof. Menzer i Giesen til Biskop N. Lauridsen i Viborg* om at erholde Oplysning om Strids punkterne mellem Resen og Kock, 254; g) *Biskop H. Knudsens Proces og Dom* for Afvigelse fra den lutherske Lære om Nadveren, 481—509; (jfr. ildvrigt *Biskop H. Knudsen*).
- Nadverens Sacrament*, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om dets Uddelelse, 58, 58, og om Berettelse, 78—80, jfr. om Antagelse dertil efter foregaaende Deprecation, Breve fra Biskop H. Brorson a) til Cancelliet, ang. Bonden Niels Hjortlunds Sag, 153—156, b) til Præsten Meier, 174—176, c) til Præsten Bloch, 176, d) til Præsten Bech, 176—177, e) til Provst Bech, 180—181, f) til Kapellan Neuchs, 183—184, g) til Præsten H. i T., (om en formodet Meneder), 191—193.
- Neodorpius*, Maurits, reformert Præst i Altona, 485.
- Nestved Graabrødre-Kloster*, Beretning om Munkenes Udjagelse deraf, 364—365; (jfr. 370, 411—412); Frederik den 1stes Gavebrev paa Klostret til Hospital for Byen, 416—417.
- Neuchs*, Hans Henrik, Kapellan (siden Præst) i Veile, Brev til ham fra Biskop H. Brorson, 183—184.
- Neumann*, Joh. Fred., Provst og Præst i Gjørding, 162, 163.
- Nicolai*, Cardinal, (Pave Hadrian IV), 30.
- Nicolaus I*, Pave, 18.
- Niels*, Konge af Danmark, 39.
- Niels*, (II, Jacobsen), Biskop i Roskilde, 54.
- Niels*, Præst i Roager, 393.
- Niels*, Præst i Herrested (nu Toftlund), i Törninglen, 393.
- Niels*, Præst i Lenit (nu Österlinnet), 393.
- Niels*, Præst i Skrydstrup, 393.
- Nielsen*, Algod. Borgemester i Ystad, 362, 416.
- Nielsen*, Jens, Kapellan i Stubbe-kjøbing, om Tiltale og Dom

- over ham for at have fungeret som Præst uden at være uordineret, 264—276; fire Breve angaaende hans Sag, 276—282.
- Nielsen*, Jens, Præst i Vilslev, 652.
- Nielsen*, Jeppe, Borgemester i Malmø, 387, 397.
- Nielsen*, Morten, Præst i Skjeldrup og Ellinge, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 492.
- Nielsen*, Niels, Præst i Borberg, 645—646.
- Nielsen*, Oluf, Kappellan i Borberg, siden Prior i Stubberkloster, 645.
- Nielsen*, Oluf, Præst i Liunge og Braaby, 283—284.
- Nielsen*, Peder, (Præst i Roager?) Biskop i Ribe, Dom-Kapitlets Skrivelse til ham med Klage over hans uordenlige Levnet og Vilkaarlighed mod Kannikerne, 255—260.
- Nielsen*, Peder, Borger i Ystad, 362.
- Nielsen*, Peder, Degn i Haarslev og Tingjellinge, 514—516.
- Nielsen*, Stigot, Guardian i Grænbredreklostret i Flensborg, 335.
- Nielsen*, Villads, Præst i Holstenbro, 645.
- Nordens* Landsinddeling i 13de Aarhundrede, 518—519.
- Nordfriesland*, ("Strand et Utlandia"), Pavebrev om de kirkelige Forhold der, 29.
- Norges* Rige erklæres for St. Olafs Eiendom, 30.
- Nustrup* Sogn (i Törninglen), om dets Tiendesager, 221, (jfr. iøvrigt *Haderslev*, *Ribe* og *Törninglen*).
- Nyborg*, Guardian i Graabrødreklostret i Nestved, 365.
- Nykjöbing* paa Falster, *Graabrødreklostret*, 328, om Klosters Sölv-Klenodier, 369, 370, om *Mödet der af Comissionen i Biskop H. Knudsens Sag*, 484—488.
- Nyrop*, Bendix, Overstadsmaaler i Bergen, 314.
- Nyrop*, Christopher, Præst i Herrested, (siden Biskop i Christianssand), hans Levnets-omstændigheder og hans Slægt, 312—314.
- Nyrop*, Hans, Præst i Lüdingen (i Trondhjems Stift), 312.
- Nyrop*, Peder Jespersen, Præst til Norderhaug, siden til Eger, (Agerhuus Stift), Provst, 314.
- Nysted* Graabrødre-Kloster, 328, om dets Sölv-Klenodier, 370.
- Næsby Kirke*-Klokkers Indskrift, 531.
- Nævninger*, 8, 9; deres Domme underkastedes jydsk Lov, Biskoppens og de bedste Bydemænds Paakjendelse, 36—39.
- Nöring*, Jacob Pedersen, Kapellan for Vester- og Öster Egede, hans Contract med Sognepræsten Jens Fred. Hofman om Fordelingen af Embeds-Forretningerne og Indkomsterne, 124—135, og hans Forpligtelse til Kirke-Patronessen, 135—136.
- Oblatio**, (Offer) Benævnelse af Nadveren, 234
- Oda*, o: Psalme, 337, 341—342, 349, (jfr. 381—382, 402).
- Odense Graabrødrekloster*, 328; *Herredagens Beslutning* om Fremgangsmaaden ved Execution, 48; om *Mödet der af Commissionen i Biskop H. Knudsens Sag*, 488—493; *Sortebrødrenes* (Dominikanernes) *Provindsial-Kapitel-Bog*, 551—553, jfr. Anmærkningerne dertil 570—581, Navnefortegnelsen, 581—600, Stedfortegnelsen, 600—625, og *Sagfortegnelsen* 626—642).
- Offer*, til Præsten, dets Ringhed anseet som en Forhaandelse mod Præsten, 171.
- Oggesen*, Peder, Mag., ("Læsemester"), Prof. ved Kjöbenhavn's Universitet, 271.
- Olaf* den Hellige, K. af Norge, 531.
- Olaus*, Andr., Kapellan i Höielse, 472.

- Olesen**, Niels, Præst til Verst og Jordrup, 649, 651.
- Olevian**, Prof. Theol., i Heidelberg, (Catechismus), 491, 492.
- Oliva**, Navn paa Klokken i Slotsbjergby, 468, 469.
- Olivarius**, Holger, Mag., Præst i Örslev og Bjerre, Provst i Vester-Flakkebjerg Herred, og hans Datter Elisabeth Marie, 521.
- Olufsen**, Hans, se *Spandemager*.
- Olufsen**, Gerhard, Borgemeister i Halmstad, 357.
- Olufsen**, Peter, Borger i Ystad, 362.
- Olufsen**, Rasmus, Lektor i Graabrødre-Klostret i Nestved, 326, 329, 364—365, 416.
- Orm**, Mauritius, se *Worm*.
- Palladius**, Niels, Biskop i Skaane, hans Bekjendelse om Nadveren, 241.
- Palladius**, Peder, Biskop i Sjælland, hans Bekjendelse om Nadveren, 238.
- Paludan**, Johannes, Erkekegn i Viborg, 263, 264, 265, 270, 271, 273, 275 (to Breve fra ham til Lensmand Niels Friis og Biskop Jacob Madsen med Oplysninger om Sagen mod den uordnede Præst Jens Nielsen i Stubbekjøbing), 276—280, og 280—281.
- Pantsat Kronlen**, hjemfalden til Kronen ved Anvendelse af den geistlige Ret, 50—51.
- Papister**, deres Mening om Nadveren, 230, 233, 234.
- Paris**, Universitetet der, 7.
- Parshjerg**, Mandrup, til Hagsholm, Rigsraad, 495.
- Paræus**, David, Prof. Theol. i Heidelberg, 251, 485, 486.
- Pauli**, Holger, Kjøbmand, 117.
- Petersen**, Christjern, Præst i Örslev, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 487.
- Petersen**, Clement (Clies Petri), Præst i Herrested, 296.
- Petersen**, Hans, Herredsskriver i (Vester-) Flakkebjerg Herred, 514, 516.
- Petersen**, Mads, Præst i Herrested, 294.
- Petersen**, Maurits, Herredsfoged i Onsild Herred, 304.
- Petersen**, Mikkell, Præst i Kjøbelev, 457; Fortegnelse paa hans Indbo, 458—461, og paa hans Bøger, 461—463.
- Petersen**, Morten, Præst i Herrested, 295.
- Petersen**, Niels, Præst i Borberg, siden Kannik i Viborg, 645.
- Petersen**, Oluf, Borger i Halmstad, 357.
- Petersen**, Poul, Sognemand i Tingjelling, 516.
- Petersen**, Rasmus, Borger i Kjøbenhavn, 272, 273, 274, 275.
- Petersen** (Bregnemose), Rasmus, Præst i Herrested, hans Levnetsomstændigheder, 298—299.
- Petersen**, Simon, 463.
- Petrus Lombardus**, Biskop af Paris, 18, 19, 21, 26.
- Pezel**, Christoffer, Prof. i Wittenberg, 485, 499.
- Philip**, se *Melanchton*.
- Philippus**, Præst i Vonsild, Dalby og Sest, 643—644.
- Plov**, Hans, Graabrødre-Munk i Klostret i Malmö, 346.
- Plum**, Fred., Biskop i Fyen, 324.
- Pogwisch**, Wulf, den Yngre, Amtmand i Flensborg Amt, 370.
- Pontoppidans Annales ecclesiæ Danicæ**, Berigtigelse hertil ang. Graabrødre-Klostret i Haderslev, 327; ang. Provincialen Jacob Jensen, 329; ang. Graabrødre-Klostret i Flensborg, 371; ang. Frands Vormordsens Ankomst til Malmö, 397; ang. Graabrødre-Klostret i Kjøbenhavn, 403; ang. Carmeliter-Klostret i Kjøge, Graabrødre-Klostret i Veile, Nonne-Klostret i Aarhus, St. Laurents Kirke i Roskilde og Graabrødre-Klostret i Nestved, 411—412.
- Pontoppidan**, Provsti Fredericia, Brev til ham fra Biskop H. Brorson 193—135.

Pontoppidan, Henrik, Mag., Rektor i Odense, 304.

Postilla Gualteri, 462, 486.

Poulsen, Bernhard, 2den Vice-Guardian i Graabrødre-Klostret Malmö, 350.

Poulsen, Gabriel, Guardian i Graabrødre-Klostret i Malmö, 343, 344, 348, 349, 350, 397.

Poulsen, Hans, Præst i Skjelby og Gjedesby, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 487.

Poulsen, Jacob, Præst i Væggerløse, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 486.

Poulsen, Peder, Kapellan i Holstebro og Borberg, 644.

Poulsen, Sören, Provst og Præst i Egtved og Ødsted, 647, 648.

Pregius, Hans, Rektor i Assens, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 491, 497.

Processers Vidtløftighed i det Slesvigske, 171.

Prom, Johan, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 512, 521.

Provster, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om deres Embede og dets Pligter, 110, 111—112.

Provste-Forhør, anordnet over en Præst paa Grund af uanstændig Opførsel; Brev fra Biskop H. Brorson til Stiftsprovst Stokemarck, 186.

Prædikens Holdelse, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 67—73.

Prædikebrødre (Dominikaner), se *Sortebrødre*.

Præster, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser, a) om deres Besikkelse, 81; Kirketjeneste før Udvælgelsen, 81—83; Landsbypræsternes Udvælgelse af Sognemændene, 83—84, (jfr. 489, 490, 498, 502—503 og 649—651); Præsternes Udvælgelse af Kirke-Patronerne, 84, (jfr. 104); Kjøbstadpræsternes Udvælgelse af Magistraten, 84; Valgets Stadfæstelse af *Lensmanden* paa Kongens Vegne,

84—85, (jfr. 648—649); hvorvidt ethvert Sogn kunde faae sin egen Præst, 85, (jfr. om Hospitaler paa Landet, 110); Forbud mod Tiggermunkenes Indblanden i Sognepræsternes Embede, 85; Helgen-Billeders Bortskaffelse af Kirkerne, 85; Præsternes værdige Embedsførelse, 86, (jfr. om deres Vandel, 108); b) om *Præsternes Underhold*, 102; Landsbypræsternes Tiende, 102; Frihed for Skat og Tyngde, 103; Forbud mod Embedernes Bestyrelse ved Kapellaner, 103—104; Adelens Forpligtelse at yde et Vederlag for deres Frihed for Præste-Tiende, 105—106; Kjøbstadpræsternes Underhold, 102, 106; *Præste-Enkernes* Underhold af Landsbysognene, 107, og af Kjøbstadsognene, 108; *Præsternes hidtil nydte Friheder* tilskrives dem, 116.

Præstekalds Afstaaelse (eller "Opladelse"), se *Verst Sogn*.

Præsteskabets Anseelse i Danmark, 4, 28—30; Forfølgelse fra den verdslige Magt, 44—45.

Psalmer, danske, paa Reformationens Tid i Malmö og Haderslev, 341—342, (jfr. 390), i Viborg, 337, (jfr. 381—382); *Frederik den 2dens Omsorg for deres Udbredelse*, 137; hans Breve til Stiftsskriverne og Superintendenterne om at anskaffe Hans Thomsens Psalmebog og Niels Jespersens Gradual til alle Kirkerne og smedde dem med Jernlænker til Degnestolen, 140—142.

Quanchius, se *Zanchius*.

Qvist (?), Casparus Ingvardus, Præst i Liunge og Braaby, 283; (jfr. *Ingvorsen*).

Qvistgaard, Christen Schou, Præst i Boeslunde, 539.

Qvitzov, Eiler, (til Qvitzovsholm). 303.

- Raer**, Hans, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 511.
- Ramus**, Christian, Biskop i Fyen, 316, 318, 320.
- Ramus**, Jacob, Provst og Præst til St. Knuds Kirke i Odense, (siden Biskop i Fyen), 319.
- Randers Graabrødre-Kloster**, Beretning om Munkenes Udgjælse deraf, 353—354, 370; om Klosters Sölv-Klenodier, 368—369; om Frederik den 1stes Gavebrev paa Klosteret til Mogens Gjõe istedetfor Flensborgs Graabrødre-Kloster, 408—409, (jfr. 371).
- Randulf**, Enevold, Præst i Roskilde, 313.
- Randulf**, Niels, Biskop i Bergen, 313.
- Ranzau**, Brede, til Ranzausholm, Statholder i Kjöbenhavn, 495.
- Ranzau**, Daniel, 137.
- Ranzau**, Gert, Lensmand i Haderslev, hans Brev til Provsten i Nörre-Rangstrup Herred Peder Jonsen ang. Grændsen mellem jus patronatus og jus visitationis i Törninglen, 478—479.
- Rasmus**, Guardian i Graabrødre-Klosteret i Viborg, siden Præst i Ove (Hinsted Herred), 376.
- Rasmus**, evangelisk Prædikant i Trælleborg, 409.
- Rasmussen** (Herrested), Laurids, Kapellan i Herrested, siden Præst i Kullerup og Refsvindinge, 302.
- Rasmussen** (Herrested), Rasmus, Præsti Herrested, hans Levnetsomstændigheder, 303—304, (jfr. Beretningen i Gjessings "Jubellærere" om ham), 302.
- Rasmussen**, Sören, Sognemand i Tingjellinge, 522.
- Rasmussen**, Kall-, Abr., Cand. theol., 469, 533.
- Rasmussen**, Kall-, Nic. Chr. Mich., Registrator, 265, 535, 536.
- Ravnholt**, Christi Kapels Indretning og Indvielse, 316—318.
- Reimar**, Præst til Vonsild, Dalby og Veistrup, 613.
- Resen**, Hans Povlsen, Biskop i Sjælland, 251, 254, 495.
- Reuterdaahl**, Dr., Prof. Theol., i Lund, (nu Statsraad), 12.
- Reutze**, Henrik, Præst i Velling, 286.
- Reutze**, Mathias, Præst i Ryslinge, 300—301.
- Revelationes Birgittæ**, en Opbyggelsesbog i Middelalderen, 461.
- Ribe**, *Biskoppen afviser en af Amtmanden i Haderslev fremført Indsigelse mod Autorisationen af en Justitsprotokol for Geistligheden i Hvidding Herred*, 206—207; han oplyser Jurisdiktions-Forholdene i Törninglen og forsvarer Ribe Stifts biskoppelige Jurisdiktion, 207—209, (jfr. 214—218), og viser, at det tilkommer alene Biskoppen at anordne alle Provsteretter og autorisere de fornødne Protokoller, uden at Amtmanden i Haderslev kan befatte sig dermed, 210—212; *hans Protest til det danske Cancellie mod den Haderslevske Amtmands Fordring paa at tage Beslutning ang. Tienendesager i Törninglen*, 213; Oplysning ang. de af Amtmanden fremsatte Grunde for sin Paastand, med Hensyn til Jurisdiktionen over de Törninglenske Kirker, 214—215, (jfr. 207—209); med Hensyn til Archidiaconatets Rettigheder som et virkeligt Embede, der er overdraget Biskoppen i Ribe, 215—216; med Hensyn til Kirkernes Beliggenhed og nære Forhold til Ribe, 216—217; med Hensyn til Kollekter, Taxationer og Skatter, 217—218; med Hensyn til tidligere Beslutninger ang. Kirketienders Bortforpagtning, 218—219; Bøn til Kongen om at haandhæve Archidiaconatets Rettigheder over Törninglen for Biskoppen i Ribe imod Indgreb af Amtmanden i Haderslev, 220;

- Christian den 3dies Befaling til Biskoppen* at fremlægge de fornødne Brevskaber ang. Ribe Stifts Rettigheder ved et Møde paa Koldinghuus Slot med den haderslevske Hertug Hans den Ældre, 171—175; *Frederik den 2dens Befaling til Biskoppen i Ribe* at visitere paa Vesterland - Fyr og Amrum, 175, og om paany at visitere og føre Tilsyn med Törninglens Kirker "udi Ribe Stift", 177—178, (jfr. ogsaa Artiklerne *Archidiakonatet*, *Haderslev og Törninglen*).
- Ribe, Dominikanernes* (Sortebrødrenes) *Provindsial-Kapitel-Bog*, 551—555, (jfr. Anmærkningerne dertil, 570—581; Navnefortegnelsen, 581—600; Stedfortegnelsen, 600—625, og Sagfortegnelsen, 626—612).
- Ribe Dom-Kapitels* Skrivelse til Biskop Peder Nielsen med Beklagelse over hans uordenlige Levnet og hans Vilkaarlighed mod Kannikerne, 255—260.
- Ribe Graabrødre-Kloster*, 328.
- Riccus*, Johan, Prof. i Utrecht, 215.
- Richter*, Matth. Peter, Kammeraad, til Ørslevkloster, og hans Datter Henriette Christiane Georgine, 323.
- Rober*, Claus, katolsk Geistlig i Viborg, 376.
- Rosenberg*, Provst og Præst i Lemvig, Brev til ham fra Biskop H. Brorson ang. Forslaget til en Katekets Ansættelse i Lemvig, 178.
- Rosenkrands*, Holger, Ridder, 370.
- Rosenkrands*, Jörgen, til Rosenholm, Rigsraad, 211.
- Rosenkrands*, Jörgen, Lensmand paa Koldinghuus, 648.
- Rosenstand-Goiske*, Peder, Prof. Theol., 320; Peder, Høiesterets-Advokat (siden General-Auditör), 539.
- Roskilde*, Domkirkens store Klokkes Indskrift, 471; Graabrødre-Klostret, 328.
- Rosæfontanus*, Peder Parvus, Prof. Rhetor., hans Bekjendelse om Nadveren, 240.
- Rosæfontanus*, Sören Nielsen, Præst til Haarslev og Tingjelling, 511.
- Rud*, Corfits Eriksen, Lensmand paa Hindsgavl, 503.
- Rybjerg*, Niels, Præst i Asperup og Rørelv, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 489, 490, 498, 502—503.
- Ryslinge Sogn*, forhen Annex til Herrested, senere et selvstændigt Sognekald, 300—301, 308.
- Rønne*, Christian Frederik, Præst til Haarslev og Tingjelling, (nu Høve og Flakkebjerg), 513.
- Sacrament*, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om dets Uddelelse, 58—59; Benævnelse af Nadveren, 233, 235.
- Sacrificium*, Benævnelse af Nadveren, 231, 235.
- Sadeel*, Anton, Prof. i Paris, 490.
- Sadolin*, Jörgen Jensen, hans Ankomst til Viborg, 374; Sogne-Præst til Sortebrødre-Kirke, 376.
- Sandemænd*, se *Nævninger*.
- Saxe*, Henning, Kannik i Ribe Dom-Kapitel, 260.
- Scheeby*, Hans Alexandersen, Præst til Herrested, hans Levnetstændigheder og hans Slægt, 318—319.
- Schjönning*, Christen, Herredsfoged i Aars Herred, 301.
- Schjönning*, Christen, Dr. juris, 301.
- Schjönning*, Christen, Præst i Herrested, hans Levnetstændigheder og hans Slægt, 304—306; hans Beretning om om Herrested Sognekalds Beskaffenhed, 306—308.
- Schlegel*, Joh. Fr. Vilh., Conferentsraad og Prof. jur., hans

- Mening om den Skaansk-Sjællandske Kirkerets Gyldighed for Jylland og Fyen, 12.
- Schyth*, Niels, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 512, 521.
- Schytte*, Anders, Præst til Liunge og Braaby, 283—285.
- Sehested*, Christian, Geheimeraad, til Ravnholt, 310, 312, 313, 316, 318, 319.
- Sehested*, Christen Thomsen, Kantsler, hans Indlæg mod Biskop H. Knudsen, 496—498.
- Seidelin*, Hans Michelsen, Præst til Herrested, hans Levnetsomstændigheder, 314—316.
- Seidelin*, Mikkell, Proprietær i Fyen, 314.
- Selmer*, Frederik Sigfred, Provst og Præst i Herrested, hans Levnetsomstændigheder og hans Slægt, 323—324.
- Selmer*, Mathias, Præst til Söllested og Vedtofte, siden til Gamtofte, 323.
- Selmer*, Sigismund, Capitain i Norge, 314.
- Sem Sogn*, (Törninglen), Compastores til denne Kirke vare Kapellanerne til Ribe Frue Kirke og Katrine Kirke, 216.
- Sermones* Meffret, *sermones* Pomerii, og *sermones* de adventu, forskjellige Prædikensamlinger i Middelalderen, 461—462.
- Sest Sogn*, Beretning om Præsterne der og om Sognets tidligere Forbindelse med Vonsild og Dalby Sogne i Slesvig, 643—644.
- Signum*, Benævnelse af Nadveren, 233.
- Sigwardt*, Mathias, Præst i Vester- og Öster-Egede, 125.
- Simonsen*, Thomas, Præst i Ringe, 298.
- Skaaning*, Hans Nielsen, Kapellan til St. Hans Kirke i Odense, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 488.
- Skanderup Sogn*, Beretning om Præsterne der, 648—652.
- Skanör*, Graabrødrenes Kapel 358.
- Skeel*, Chr. Jørgensen, til Sostrup, og hans Datter Elisabeth Sophia, 306.
- Skelderop*, Jens, Prof. Phys., hans Bekjendelse om Nadveren, 239; siden Biskop i Bergens Stift, ang. falsk Afbenyttelse af hans Haandskrift, 263—279.
- Skenninge*, Kirkemødet der, 6.
- Skjelskör Kirke-Klokke*, 471.
- Skodborg*, Peder, Præst til (Egtved og) Ödsted, 646.
- Skoler*, latinske, *Kirke - Ordinantsens Bestemmelser om deres Oprettelse i Kjøbstæderne*, 95—96; om deres Inddeling i Lektier, og om første Lektie, 96; om anden og tredje Lektie, 97; om fjerde og femte Lektie, 98; om Övelserne i Skolerne, 99—102; om "Skriver"-Skolerne (Almue- og Borger-Skoler), 102; om *Lærernes Antal*, 95, 102, og deres Ansættelse af Superintendenterne, 111; om *Friheder* (Privilegier) for Skolerne, 102, og for Lærerne, 116.
- Skra*, danske Kirke - Statuter, 5, 6.
- Skriver*, Niels, Byfoged i Halmstad, 358.
- Skrydstrup Sogn*, Tiendesag, 213 (jfr. iøvrigt *Haderslev*, *Ribe* og *Törninglen*).
- Skönning*, Jacob, Rektor i Viborg, 374.
- Slagelse*, St. Mikkel's Kirke-Klokkes Indskrift, 532—533.
- Slaglille Kirke - Klokkes Indskrift*, 527.
- Slesvig*, Kirkemødet der, 32.
- Sloman*, Jörgen, Dr., 482.
- Slotsbjergby Kirke-Klokke*, 464; Indskriftens Forklaring og Afbildning, 466—468; Oplysninger dertil, 468—471; *Stolestader i Kirken*, deres Afbildning og Forklaring, 541—544; *Slægtskab*, en Hindring for Ægteskab, 9, 18; Graderne heri forskjelligt beregnede, (den Isidorske Beregning), 21—23.

- Sohnius**, Georg, Prof. Theol. i Heidelberg, 485, 494.
- Sophie** af Meklenborg, Frederik den 2dens Dronning; om Brugen af hendes og Kongens Navnetræk (F. S.) som Kirkeprydelse, 543—544.
- Sophie Amalic**, Grevinde af Samsø, 125, 128, 135.
- Sortebrödrencs Kapitel-Bog** for de nordiske Riger, 545—569, om Klostrene og Kollegial-Skoler i 13de Aarhundrede 549—550; Odense Kapitel, 551—553; Ribe (?) Kapitel, 554—555; Lunds Kapitel, 555—559; ? Kapitel, 559—562; Aarhuus (?) Kapitel 562—565; Mailands General-Kapitel, 565—569; (jfr. Anmærkningerne dertil, 570—581; Navnefortegnelsen, 581—600, Stedfortegnelsen, 600—625, og Sagfortegnelsen, 626—642); se ogsaa *Kapitel-Bog*.
- Sortebrödre-Klostret** (ikke Graabrödre-Klostret) i Veile, om dets Sölv-Klenodier, 368—369.
- Sortebrödre - Munkenes** Fordrivelse fra Klostret i Haderslev forvexles med Graabrödrene, i Pontoppidans *Annal. eccl. Dan.* 327.
- Sorö Kirke**, Helgenskrinet der, 655—661, jfr. ogsaa *Helgenskrin*.
- Spandemager**, Hans Olufsen, om hans förste Optræden i Malmö, 342, jfr. 389; Ophold i Haderslev, 342, jfr. 390; Hjemkomst til Malmö, 342, jfr. 394—395; Mangel paa Færdighed i at disputere med Munkene i Malmö, 344 jfr. 398; Möde paa Herredagen i Kjöbenhavn, 400.
- Sparre**, Aage Jepsen, udvalgt Erkebiskop i Lund, fordriver Claus Töndebinder fra Malmö, 343, 389; tillader Frands Vormordsen at prædike i Malmö, 345; indstevner de evangeliske Prædikanter til at forsvare deres Lærdomme for hans Domstol, 394—395.
- Stage**, Jacob, Kannik i Ribe, 260.
- Stagius**, Hans, Præst i Ørsted (i Fyn), Vidne mod Biskop H. Knudsen, 491—492.
- Stampe**, Jens Jespersen, Rektor i Nyborg, 303.
- Stampe**, Jesper Hansen, Provst i Vinding Herred, 303.
- Stangberg**, Henrik, Biskop i Ribe, 255.
- Steenbuch**, Hans, Prof. Theol., 318.
- Steffensen**, Hans, Vice-Guardian i Graabrödre-Klostret i Kjöbenhavn, 403.
- Stokemark**, Stiftsprovst i Ribe, 150, 167, Brev til ham fra Biskop H. Brorson om at afholde Provste - Forhör over Kapellanen Peder Haard, 186.
- Stolestader** i Slotsbjergby Kirke, 541, deres Afbildning, 542; Forklaring af Indskriften, 543—544.
- Storehedinge** Graabrödre - Klosters Tilværelse er ubeviislig, 328.
- Storm**, Knud, Præst i Egtved og Ødsted, hans Indberetning om Præsterne der, 616—648.
- Stub**, Jörgen Jensen, Sognemand i Skanderup, 651.
- Sture**, Marcus, Kapellan i Herrested(?), 302.
- Stygesen** (Stygotus), Povl, Biskoppens Huusfoged i Viborg, 376.
- Stykke**, Ulrik, Erkebiskop af Lund, hans Statuter, 42.
- Styng**, Jon, Borger i Halmstad, 358.
- Stynger**, Jens, Borgemester i Viborg, 371.
- Sunesen**, Andreas, Erkebiskop af Lund, 5, 13, 26, 27, 33, 35, 43; hans Statuter, 30—31.
- Superintendenter, Kirke - Ordinantsens Bestemmelser** om deres Embede og Pligter, 110, 111, 113; om deres Udvalgelse, 114; om en överste Superintendent, 110, 113, 114; *Frederik den 2dens Brev til dem om*

- at anskaffe H. Thomsens Psalmebog og N. Jespersens Gradual til alle Kirker, 140—142.
- Svane*, Hans, Mag., Præst, 134, 135, 136.
- Svaning*, Hans, (den Ældre), Magister, Rigshistoriograph, Christian den 3dies Skrivelse til Ribe Dom-Kapitel om hans Kanonikat, 261—262; (jfr. 480).
- Svend*, Præst, 335, 336.
- Svendborg* Graabrødre-Kloster, 335, 336.
- Svendsen*, Christen, Præst i Borberg, 645.
- Sverres* Christenret, 9; (jfr. og-saa *Kirkeret*).
- Sverrige* Geistlighed paalægges at studere Decretalerne, 6.
- Syge*, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser om Præsternes Besøg hos dem, 87—90.
- Sylvius*, Hans, Præst i Østøfte, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 487, 498.
- Symbola*, Benævnelse af Nadveren, 233.
- Synaxis*, Benævnelse af Nadveren, 234.
- Syntagma Theologorum*, 214; (jfr. *N. Hemmingsen*).
- Syv*, Peder ("Danske Ordsprog"), 537.
- Sörby*, Niels Jensen, Præst til Haarslev og Tingjellinge, 511.
- Sören*, Byskriver i Ystad, 361.
- Sören*, Præst i Vodder, 393.
- Sörensen*, Hans, Præst til Baarse og Beldringe, 284.
- Sörensen*, Hans, Mag., Præst i Nyborg, Vidne mod Biskop H. Knudsen, 491.
- Sörensen*, Niels, Præst i Heinevig, 647.
- Tage*, Knud, Degn i Herrested, hans Beretning om Degnekaldet, 308—310.
- Talionsprincipet*, anvendt imod Calumnianter i en Landtingsdom, 51.
- Tausen*, Hans, Mag., hans *Ankomst til Viborg*, 336, 376; (Morten Hvas's og Jens Blocks) Beretning om hans Virken i Viborg, 372—378; hans Prædiken fra Graabrødre-Kirkens Beenhuus, 375; hans Ophold i Johanniter- eller Korsbrødre-Klostret, 378—379; hans Flugt fra Klostret, 379—380; hans Prædiken i St. Hans Sogne-Kirke, 380, og i Graabrødre-Kirken, 381; *Kongebreve til ham som Biskop i Ribe*, om Faddere, 473—474, om Mødet paa Koldinghuus ang. Törninglens Forhold, 474—475, og om at visitere paa Vesterland-För og Amrum, 475.
- Teruma*, Benævnelse af Nadveren, 235.
- Testament* - *Sager* hørte efter canonisk Ret under Biskoppens Paakjendelse, 53—54.
- Thomas*, Graabrødre-Munk i Ystad, 363.
- Thomas*, Præst i Skanderup, 618.
- Thomsen*, Provst og Præst i Lunde og Outrup, Brev til ham fra Biskop H. Brorson, 181.
- Thomsen*, Christ. Jürgensen, Etatsraad, 655.
- Thomsen*, Hans, Præst til Frue Kirke i Kjöbenhavn, 138, 139, hans Psalmebog befales af Frederik den 2den anskaffet til alle Rigets Kirker, 140—142.
- Thord Degns* Artikler ang. den geistlige Jurisdiktion, 43, ang. Testament - *Sager*, 53.
- Thorslundemagle* Landsby og Sogn i Smörum Herred, 53—54.
- Thuesen*, Niels, Ridder, (Præst?), 295.
- Thybo*, Niels, Guardian i Graabrødre-Klostret i Viborg, 326, 337, 339, 382.
- Thöger*, Præst i Borberg, 645.
- Tiende* til Landebypresterne, Kirke-Ordinantsens Bestemmelser herom, 102.
- Tigers* Kirke (Tögers K.), se *Endrupskov*.

- Tiggermunke**, Kirke-Ordinantsens Forbud mod deres Indtrængen i Sognepræsternes Embede, 85.
- Tilemann**, Johan Georg, Præst til Knebel og Rolse, 323.
- Tilenus**, Daniel, Prof. i Sedan, 486.
- Tingjellinge Kirke**, dens paa-tænkte Nedlæggelse forhindret ved Sognemændenes Forpligtelse til selv at afholde alle Udgifter ved dens Vedligeholdelse, 522—523.
- Tingsvidne** fra Langeland, angaaende Indskrænkning i den geistlige Afgjørelse af aldeles verdslige Sager, 49—50.
- Torkel**, Præst i Agerskov, 393.
- Tornekrands**, Henrik Christensen, Abbed i Sorø, 658—659.
- Tranders**, Præst i Varde, 181.
- Trane**, Peter, Borgemeester i Viborg, 374, 383.
- Transsubstantiatorernes** Mening om Nadveren, 230.
- Treschow**, Herman, Præst til Garnisons-Kirken i Kbhvn., 223.
- Trolovens** Virkning med Hensyn til et nyt Ægteskab efter canonisk Ret, 24—27.
- Trondhjem**, St. Clemens Kirkes Klokke, 496, 531.
- Trølleborg** Graabrødre-Kloster, 351, jfr. 409; Frederik den 1stes Gavebrev paa Klostret til et Hospital for Byen, 409—410.
- Tuo**, Borger i Ystad, 362.
- Tyge**, Biskop af Ribe, 46.
- Tøndeinder**, Claus Mortensen, om hans Prædiken i Frue Kirke i Kbhvn., 340; Mangel paa Lærdom, fremhævet i Chron. Skibb., 385—386; første Optræden i Malmö, 341, jfr. 387—388; Ophold i Haderslev, 342, jfr. 390; Hjemkomst til Malmö, 342, jfr. 394; Indsættelse som Sognepræst til St. Peders Kirke, 395—397; Mangel paa Færdighed i at disputere med Munkene, 343—345, jfr. 385, 398; Møde paa Herredagen i Kjøbenhavn, 400.
- Tønder Graabrødre-Kloster**, Beretning om Munkenes Udjagelse deraf, 339—340 (jfr. 383—384); om Forvexling i Dansk Atlas af Kloster-Kirken og Byens Sognekirke, 383—384.
- Tønder**, Hans, Præst til Vitsted (i Gram Herred), hans Vidnesbyrd om den theologiske Dannelsesanstalt i Haderslev og den geistlige Jurisdiktion over Tørninglen, 391—394.
- Tönsbergske Forlig**, ang. Omfanget af geistlige Sagers Begreb, 41—42; ang. Testament-Sagers Behandling, 53.
- Törninglens Jurisdiktionsforhold**, Anledning til Uenighed mellem Biskoppen i Ribe og Amtmændene i Haderslev, 206; de verdslige Sager under Hertugdømmet Slesvigs Rettergang, men alle kirkelige Sager under Ribe Stifts biskoppelige Jurisdiktion, ligesom alle Matrimonial-Sager under Tamperetten i Ribe, 207—209 (jfr. 211—215); Archidiakonatets Rettigheder over Kirkerne i Törninglen tilkommer alene Biskoppen i Ribe, 215—216; Amtmændene i Haderslev kan ikke befatte sig med den geistlige Jurisdiktion, 210—211 (jfr. 217—218); og hans Myndighed som Stiftamtmand i Törninglen angaaer ikke Archidiakonatets Kirker, 219—220; Beretning om Törninglens Kirke-Forhold paa Reformationens Tid, 391—394; Frederik den 2dens Befaling til Biskoppen i Ribe paany at overtage Visitationen over Törninglens Kirker, 477—478; Lensmanden i Haderslev gjør Paastand paa at *jus patronatus* i Törninglen tilhører "Kyrstendømmet" (Hertugen) medens Kronen kun har *jus visitationis*;

- og protesterer mod Præsterne
Bidrag til Kjöbenhavns Uni-
versitet, da Kirkerne give Bidrag
til de Studerende ved uden-
landske Universiteter, 478-479;
(jfr. ogsaa Artiklerne *Archi-*
diakonat, Haderslev og Ribe).
Töxen, Niels, Præst til Verst
og *Bekke*, 195.
- Ubiquitarier*, 490.
- Udby Sogn* (ved *Kallundborg*),
Afgift af dette Kald til *Vester-*
og *Öster-Egede*, 129.
- Ulf, Rasmus Clausen, Provincial-*
Minister for Graabrødrene i
Danmark, 329.
- Ulfeld, Anders Ebbesen*, 407;
Ebbe Andersen, 407; *Hartvig*
Andersen, 351, 407.
- Ulfeld, Jacob, til Ulfeldsholm,*
Rigs-Kantsler, 495.
- Ulfstand, Holger Gregersen,*
Rigsraad, 356, 358, 413.
- Undal, Cancelliasessor og Søren-*
skriver i Norge, 314.
- Universitetet, Kirke-Ordinantsens*
Forslag om at ophjælpe det, 115.
- Vordineret Præst, se Kapellan*
Jens Nielsen.
- Urne, Christopher, til Rygaard,*
311; *Johan, Ridder*, 46; *Lago,*
Biskop i Roskilde, 340, 386;
Margrethe, 299, 301, 303, 311.
- Ursin, Prof. i Heidelberg (Ca-*
techismus), 491, 492.
- Ursin, M. R., Stiftsprovst i Vi-*
borg, hans "Beskrivelse over
Viborg" berigtiges ang. *Stedet*
for *Tausens Prædiken*, 374—
375; ang. *Forskjellen mellem*
Johanniter-Klostret og Kors-
brødre- (eller St. Hans) Klo-
stret, 378—381.
- Utenhof, Wolfgang, Lensmand*
i *Flensborg*, 335, 370.
- Valdemar I, Konge af Danmark,*
10.
- Valdemar II, Konge af Dan-*
mark, (Jydske Lov), 32;
(*Jordebog*), 293.
- Valkendorf, Christopher, Rigs-*
raad, 241.
- Vammehagen, Johannes, Erke-*
degn i Ribe Dom-Kapitel, 255,
260.
- Vandal (eller Wendt), Hans, Lek-*
tor Theol. i Haderslev (siden
Biskop i Ribe), 390—392.
- Vandal, Hans Iversen, Præst til*
St. Knuds Kirke i Odense (siden
Biskop i Viborg), *Vidne mod*
Biskop H. Knudsen, 489.
- Vandal, Hans, Prof. Theol.*, 313.
- Vang, Sören H., Stud. Theol.*
476.
- Veberød (i Skaane), Kirke-*
Klokke, 527.
- Weele, Borger i Flensborg*, 335.
- Weidensee, Eberhard, Lektor*
Theol. i Haderslev (siden
Superintendent i Goslar), 390
—393.
- Veile Sortebrødre-Kloster (ikke*
Graabrødre Kloster, dets Kle-
nodier og Kirkesmykker, 368
—369, (jfr. 411).
- Veistrup Sogns Forbindelse med*
Vonsild og Dalby Sogne, siden
med Heils Sogn, 643—644.
- Werlauff, Er. Chr., Conferents-*
raad, Professor, 544.
- Vermilio, Petrus Martyrius, Prof.*
i *Zürich*, 487.
- Verst Sogns Forbindelse med*
Jordrup Sogn 649; om dets
ulovlige *Afstaacelse af Præsten*,
475—476, (jfr. om *Tiltale mod*
Præsten, 651—652).
- Vester-Vedsted Sogn, Præsten*
der var *Lektor Theologiæ i*
Ribe, og Degnen Collega ved
Ribe Katedralskole, 216.
- Vestgöthaloecns Kirkebalk*, 10;
(jfr. ogsaa *Kirkeret*).
- Viborg Graabrødre-Kloster, Be-*
retning om Munkenes Udjagelse
deraf, 336 - 339, (jfr. om *Tiden*
382—383); om *Klostrets Sölv-*
klenodier, 368 - 369; om *Kors-*
brødre-Klostret eller Johan-
niter-Klostret, 378—379; om
Graabrødre- og Sortebrødre-

- Kirkernes Overgang til Sogne-**
Kirker i Byen, 380—382.
Victor, en Helgen, 655, 656, 658
—660.
Vilhelm, Abbed af Ebelholt, om
hans Brevvexling og Anvendelsen
af den canoniske Ret deri, 13
—25.
Vilhelm af Sabina, Cardinal, 6, 7.
Villadsen, Niels, Præst i Holste-
bro, 645.
Villadsen, Peder, Slotsskriver
paa Kjöbenhavns Slot, 406.
Vilslev Sogn, om Præsterne der,
og om Sognets Forbindelse med
Hunderup Sogn, 652—654.
Wind, Præst paa Vænö, Brev
til ham fra Biskop H. Brorson,
189—191.
Wind, Jacob, Cantor i Ribe Dom-
Kapitel, 260.
Winslöv, Claus Jacobsen, Præst
til Næsby og Tyvelse, 135.
Winter, Jürgen, Lektor Theol. i
Haderslev, 390.
Winther, Nicolaus, Borgemester
i Ystad, 361, 363; jfr. 415—
416.
Winther, Peder, Mag., Præst til
Haarslev og Tingjellinge, 511,
520.
Winther, Peder, Præst i Borberg,
645.
Winther, P., Præst i Skanderup,
hans Indberetning om Sognets
Præster, 618—652.
Winther, Provst i Veile, 197.
Wisk, von der, Jürgen, 369.
Wolf, Jacob Jacobsen, Lektor
i Odense, Vidne mod Biskop
H. Knudsen, 489.
Wolfgang, se Utenhof.
Vonsild og Dalby Pastorats For-
bindelse med Veistrup Sogn,
siden med Sest Sogn, 613—614.
Vonsilder, Mathias Jensen, Præst
til Vonsild, Dalby og Sest, 644.
Worm, Christen, Biskop i Sjel-
land, 314.
Worm, Maurids, Præst i Vilslev,
652.
Worm, Matthias, Præsident i
Ribe, 330.
Worm, Ole, Prof. Med., 303.
Worm, Willum, Prof. Med., (siden
Justitiarius i Høiesteret), 305.
Vormordsen, Frands, Lektor i
Kbhvn., 345, 385; Ankomst
til Malmö, 397—398; Omtale
i Chron. Skibb., 398—399;
Lektor ved Gymnasiet i Malmö,
400; om hans Giftermaal, 318,
400—401.
Vrang, Rasm. Nic., Degn i Slag-
lille og Bjernede, 531.
Ystad Graabrødre-Kloster, Be-
retning om Munkenes Udjagelse
deraf, 359—361; (jfr. 413—
416); Frederik d. Istes Gave-
brev paa Klostret til et Hospital
for Byen, dog med Forbehold
af Værelser for Kongehuset paa
dets Reiser, 414—415.
Zacharias, Pave, 18.
Zanchius, Hieron., Prof. i Heidel-
berg, 486, 499.
Zwingli's Mening om Nadveren,
228.
Ægidius, Johannes, (Jens Gjøde-
sen), Biskop i Aarhus, 495.
Ægteskab, den canoniske Rets Af-
gjørelse af forskellige Spørgs-
maal med Hensyn til dets Ind-
gaaelse, 16—17; Slægtskab
som Hindring derfor, 18, 21
—23; om dobbelt Ægteskab
og om Ægtefællers Indtrædelse
i Kloster, 21; om Ægteskab
med en Slægtnings Trolovede,
24—27; Inddragelse af Sager
herom under geistligt Værnet-
ting, 31—32; Kirke-Ordin-
antsens Bestemmelser om
Ægteskabets Indgaaelse, 80—
81.
Æthelred, Konge af England, 13.
Oecolampadius, hans Mening om
Nadveren, 229, 487.
Ødsted Sogns Forbindelse med
Egtved Sogn, 616.
Ørsted, Oluf, Mag., Rektor i
Randers, 305.